

શ્રીડંકપુર મહારુદ્ર યજ્ઞનું વર્ણન.

અને મેવાડા બ્રાહ્મણની જ્ઞાત વિષે.

ખનાવનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા,
ડાકોર જ્ઞાનવર્ધક સલામત અધિપતિ.
મેહેતા અમૃતલાલ ગાનોપરમ્મ.
ડિરે. આપ્તલાલુવ.

દાહરા.

હી શુભુ છે સાજ આ, મહારુદ્ર વર્ણન;
શાંતિ યજ્ઞ કૃતિ તણું, જાણો તમે સજ્જન. ૧
પ્રેમ યુક્તથી વાંચશે, મહારુદ્ર પાલન;
સ્વર્ગ પ્રાપ્તિ તેનો કરે, ઈશ્વર પ્રસન્ન.

આવૃત્તિ ૧ લી.

અમદાવાદ.

પાનકોરને નાકે ધાંચીની વાડીમાં “અંગ્રેજી વર્નાક્યુલર
પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ” માં છાપ્યું.

ગ્રંથ કર્તાએ સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સંવત ૧૯૪૪. સને ૧૮૮૮.

કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

શ્રીડંકપુર મહારુદ્ર યજ્ઞનું વર્ણન.

અને મેવાડા બ્રાહ્મણની જ્ઞાત વિષે.

અનાવનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તાઓ
ડાકોર જ્ઞાનવર્ધક સભાના અધિપતિ.
મેહેતા અમૃતલાલ અનોપરામ.

ઉર્ફે. આગ્રલાતુન.

દોહરા.

હી સુખનું છે સાજ આ, મહારુદ્ર વર્ણન;
જ્ઞાતિ યસ કૃતિ તણુ, જાણો તમે સજ્જન ૧
પ્રેમ યુક્તથી વાંચશે, મહારુદ્ર પાવન;
સ્વર્ગ વાસ તેનો કરે, ઈષ્ટ થઈ પ્રસન્ન. ૨
આવૃત્તિ ૧ લી.

અમદાવાદ.

પાનકોરને નાકે ધાંચીની વાડીમાં “એન્જો વર્નાક્યુલર
પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ” માં છાપ્યું.

અંથ કર્તાએ સર્વ હુક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સંવત ૧૯૪૪. સને ૧૮૮૮.

કીંમત રૂ. ૦-૮-૦

પ્રસ્તાવના.

આ ચોપડી વાંચનાર મારા સર્વે જ્ઞાતિ ભાઈઓ તથા સુઝ સહઅહસ્થોને હું નમ્રતા પુર્વક વિનતી કરું છું કે સ્થાન ડોકર ગામમાં અધ્યાગરખડ સેવકરામે સ્વપ્રચ્છાથી પોતાના વૃધ પિતા સેવકરામ મુલજી કે જોણે હાંદુશાસ્ત્ર મુજબ સંવત ૧૯૪૧ના મહાસુદ ૧૧ના રોજ આ જીહી માયાનો લાગ કરી આતુર સંન્યસ્ત દિક્ષા લીધેલી. તે વખત તેમનું નામ ગોવીંદાશ્રમ સ્વામી પડેલું. તે સ્વામી એજ માસમાં વહી ૬ના રોજ સમાધીસ્ત થએલા તેમની સમાધી સ્વસ્થાન ડોકર ગામમાં ગોમતીજીના કિનારે સમાધી નામે જગાના સ્થાનમાં કરાવેલી. તે જગાએ સદરહુ. ગરગખડભાઈએ. શ્રી મહાદેવનું દેવળ બંધાવેલું. અને ત્યાં હાલ સાલ સંવત ૧૯૪૩ ના મહાસુદ ૩ ના રોજ શ્રી ગંગેશ્વર મહાદેવનું સ્થાપન કર્યું. તે વેળા આ મહાદેવની પ્રતિષ્ઠાએ શ્રી મહાદેવનો મોટો યજ્ઞ પોતાના ઘરની પાસે શ્રીપંચમુખી મહાદેવની જગા સમીપ ડોકરના જોશી. છગનલાલ જગજીવન અટકે ઉપાધ્યા પાસે શાસ્ત્ર મુજબ ગણિત કરાવી યજ્ઞ મંડપ રચાવી. મહાસુદી ૧૧ ના રોજથી ૧૩ સુધી યજ્ઞ કરાવ્યો. તથા તે પ્રસંગે રૂ ૧૫૦૦૦ પંદર હજારનો ખર્ચ કરી પોતાની જાનિના ચાર દેશ તેજા. ને તેમને દિવસ ત્રણ સુધી ભોજન કરાવી દક્ષણ આપી. વિગેરે ધણાં ધર્મ કૃત્ય કર્યાં. તે વખત શ્રી મહાદેવના યજ્ઞનાં દર્શનાથે ભારે મેલાવડો ભરાયો હતો. વાસ્તે શ્રી મહાદેવના યજ્ઞની આ લઘુ પોથી મારી અલ્પ મતીથી રચી સર્વે ભાઈઓની સેવામાં મુક્તાં અરજ કરવાની કે તેમાં જે કાંઈ દોશ હોય તે વાંચનાર સજ્જને ક્ષમા કરશે.

ધણા અવસ્યના કામને લીધે આ પુસ્તક હાલ બહાર પાડવામાં આવ્યું છે.

મને પીંગળનું ટુંકું જ્ઞાન છે છતાં આ ચોપડી રચી છે. તમાં કોઈ જગોએ અન્ય કવિનું વાક્ય યા દોશિત હોય. યા લખવામાં ચુક થઈ હોય તો વાંચનાર સજનો સુધારી વાંચશો. અને તે માફ કરશો. એવી આશા રાખુ છું.

લી. સેવક. કર્તા.

ગ્રંથકારને ઈનામ.

આ પુસ્તક તૈયાર કરી ગઈ સાલ સ્વસ્થાન ડોકોર મધે દેવરામ વિકૃલજીવાળી ધર્મશાળામાં મોટા દરજ્જાદાર અને ગૃહસ્થ તથા વિદ્વાન મારા જ્ઞાતિભાઈ વિગરેની મોટી સભા કરી વાંચી સંભળાવેલું, તે વખત નીચે મુજબ શિરપાવ મને થ-એલો તે.

૧૫) આ યજ્ઞ કર્તાના ભાઈ અધ્યાય હરીલાલ સેવકરા-મે પાઘડી બંધાવેલી તે આશરે ૩ પીઆ પદર શીહાસીની હતી.

૧૦) ૩ પીઆ દશ શીહાસી પાઘડીના ઉચક અમારા ડોકોરના લવાડી મેવાડા સમસ્ત તરફથી સભાની અંદર પંચના આગેવાનોએ પાઘડી બંધાવી. ને પછી રોકડા આપેલા તે.

૬) શ્રી રણુછોડરાયજી મહારાજના દરબારની પાઘડી નંગ એક કીમત આશરે ૩ પીઆ છ સીહાસીની શ્રીના એક કારકુને આવી બંધાવેલી.

એણી રીતે આશરે ૩ પીઆ એકત્રીશ બાબાશીનું મને ઈનામ થએલું તેથી સભાનો તથા ઇનામ આપનારનો હું ધણો આભારી છું.

લી. સેવક કર્તા,

અર્પણ પત્રિકા.

નેક નામદાર રાવ સાહેબ. બળવંતરાવ ચશવતરાવ
ગાયકવાડી રાજ્યના માજી ન્યાયાધીશ તથા મહાલકરી સાહેબ.

હાલ મુકામ સ્વસ્થાન ડાકોર

હરીગીત છંદ.

હે વિભુ છો વિખ્યાત જગના તાત વાણી હું કહું;
બળવંતરાવ મહારાજને, દે માન છે તેથી બહું.
દે વિદ્વજનને માન પ્રીતિ પુર્ણથી એ પારખી;
તે માટ જોડે ઠાઠ સાથે રોજ આપો પાલખી. ૧

વિવેકી નેકી ટેકી ગુણીયેલ ભાગ્યમાં ભરપુર છે;
ન્યાય કદર ચતુરાય પ્રેમી વિદ્વતા અતિ ઉર છે.
છે સુચ સાથે પ્રીત આઝી ને ઘણી છે સભ્યતા;
વળી યશ કર્તા સાથ મિત્રી દેખું છું વિશેષતા. ૨

દે સ્નેહીને સુમાર્ગ તેથી કામ રૂડાં તે કરે;
આ યશ રૂઢ પ્રફુલ્લ તે ફળ મીલતાને છે ખરે.
તે માટ પુસ્તક આ લઘુ હું આપને અર્પણ કરું,
ઈશ નિશદિને સુખ આપજો આશીશ એવી ઓચર. ૩

હંકપુર.

લી. સેવક.

તા ૧-૮-૧૮૮૮

કર્તા.

આભાર પત્ર.

મુરબી: કવિ નારણજી વિ. લક્ષ્મિરામ ઉપાધ્યાય
તથા પાઠક. ઉમીયાશંકર મંજારામ.

મુકામ સ્વસ્થાન ડોકર.

આપે મને આ વિગરે પુસ્તકો રચવામાં ઘણીજ મદદ આપી છે. તેમજ મને કાવ્યનો સુમાર્ગ આપેજ બતાવ્યો છે. વળી આપના સત્સંગથી મને ઘણા મોટા ફાયદા થયા છે. તેથી હું આપનો અત્યંત આભારી છું.

લી.સેવક કર્તા.

ધાસ્તી પત્ર.

આ ગ્રંથ રચતાં મારી ઉમેદ તોડી પાડવા ઘણા લોકોએ પોતાના સ્વાર્થ અર્થે તથા આશ્રીત જેવાને મદદ આપવા કોશિશ કરેલી છતાં ઇશ્વર ઇચ્છાએ મારે હેતુ પાર પડ્યો છે. તેથી ઇશ્વરનો હું આભારી છું. તેમાંના કેટલાક નિશાળ ભણાવવાનું કામ કરે છે. તે પૈકી વાણિયા છતાં બ્રાહ્મણ માફક લાડુભટ છે. વિગરે મળી આશરે પાંચ માણસોએ મારા સામું બળ વાપરેલું પણ પ્રભુ કૃપાથી આખરે એમનો જીડો શ્રમ મીઠ્યા ગયો છે.

સહી. મેતા. અમૃતલાલ અનોપરામ ઉર્ફે

આફલાતુન.

શ્રીહંકપુર મહારુદ્ર યજ્ઞનું વર્ણન

અને મેવાડા બ્રાહ્મણની જ્ઞાત વિષે.

ગણપતિની સ્તુતિનો દોહરો.

પાય નમું ગણનાથને, જાચું હી કર જોડ;	
ઠેકાણું શુભ પામવા, મુજને આજ કોડ.	૧
કરણા કીજે કોટિધા, મોટી તારી આશ;	
ઉદારતા અતી વાપરી, પ્રેમે રાખો પાશ.	૨
મીઠ્યા મત કરશે તમો, ગવરી પુત્ર ગણેશ;	
આનંદ દીજે સર્વદા, વિધ્ન હરીને બેશ.	૩
શંભુ સુત સુધાધ પતિ, મોદક હારી દયાળ;	
કલ્મશ મારાં કાપીને, સદ્મતિ આપ કૃપાળ.	૪
રટન કરે રદીઆ વિષે, હે દુઃદાળા દેવ;	
મંગળ કરવા માહરં, મદદ કરો તતખેવ.	૫
જાતિ કાઢી શોકનો, દારણ દુઃખ વરસાદ;	
રાહુ સમ નડતો ટળે, કરે તને જો યાદ.	૬
મનથી મનસુખો કરી, સમરે તારું નામ.	
ડાપણથી જન સર્વનાં, કરે સિદ્ધ સુભ કામ.	૭
કોડ મને કવિતા તણો, ગાવા આજો પ્યાર;	
રચવા આ લઘુ ગ્રંથને, મતિ આપો કિરતાર.	૮
અણધરતું જે મુજને, નથી કાંચનું જ્ઞાન;	
મદદ કરિ તુજ દાસને, મેલવ અદકુ માન.	૯

રટન કરે મુજ મીત્રજે, આદી હરકથી નામ;
તવ દેજે સુખ તેહને, કહે છે અમરતરાંમ.

૧૦

સરસ્વતિ પ્રાર્થના.

ભુજંગી છંદ.

અહોમાત મારી કહું છું તમેતે;
કૃપાળુ પછે બુદ્ધિ આપો અમેતે.
સદા દાસ તારો મનેતો પ્રમાણે;
કશી રીતનો વેમ ઉરે ન આણો. ૧
કરું ભક્તિ હુંતો, સદા માત કેરી;
કરો બુદ્ધિ એવી ન થાશે નમેરી.
ખરે દિલથી જાપ જાપુ મુખેથી;
ટળે આપદા સર્વ મારી સુખેથી. ૨
કરી હાથ ભેગા મુખે એમ ભાખું;
દયા હોય તો કાવ્યનો રસ આખું.
મહાશ્વર તું આજ વર્ણન દાખું;
કરો પુર્ણ માતા ઉરે હોંશ રાખું. ૩

ઈશ્વર સ્તુતિ.

વશંતતિલકા છંદ.

પાએનમુ પ્રભુ તને ઉર ભાવ ધારી,
તારી ગતિ જગતથી ઘણી છેજ ન્યારી;
પક્ષી પશુ જન અને શુભ આડ ભારો;
આધાર છે સકળને પરીબ્રહ્મ તારો. ૧

તેથી કરી મુજપરે કરજી કરીને,
 આપો મતિ શુભ અતિ જડતા હરીને.
 તો તો રચું તમ કૃપાયકી અથ નાનો;
 બાણું નહીં જરથી લઘુમાત્ર કાનો. ૨
 છે કાવ્યમાં મતિ અતિ ખરી મંદ મારી;
 તે તો ટળે ઝડ કૃપા હરી થાય તારી;
 દેજે સદા કુડ મતિ પ્રભુ તું વિદારી;
 વાણી જીભે વિમળ દર્ઠ કરે વાર મારી. ૩

ત્રાકોરની હાલની સ્થિતી તથા યજ્ઞનું કારણ.

દાહરા.

મહારૂઢ મહિમા ધણો, સુણજો તમે સજ્જન;
 એક ચિતે સૌ વાંચશો, નિર્મળ રાખી મન. ૧
 ડંકપુર જગ બાણીતું, ભરતખંડ જ્યાં દેશ;
 ખેડા જીલ્લે નગર તે, ગુજરાતમાં ખેશ. ૨
 શેઠી સરિતા ત્રકપરે, ગોમતી જ્યાં ગંભીર;
 ડંકનાથ મહાદેવને, સાંભા હનમંત વીર. ૩
 સકળ દેવનો દેવ જો, પોતે શ્રી રણછોડ;
 તિર્થ ક્ષેત્ર એમાં વશી, પુરે મનના કોડ. ૪
 સુંદીર રચના પુર તણી, શુશોભિત બજાર;
 અચલ અમલ ઈચ્છીશનો, છે રાણી સરકાર. ૫
 રાજ કરે રણછોડજી પુરપતિ ત્રાંબેકર;
 મહા પ્રતાપી ગુણનિધી સુભેચ્છક મનોહર. ૬
 વૈભવ વિવિધ પ્રકારના, માણે સારીપર;

હરી હરના પ્રતાપથી, આનંદ લીલા લહેર. ૭

બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વણિકને, શુદ્રાદીક નરનાર;

ધર્મ માર્ગ પાળે સહુ, દુષ્પ નહીં લગાર. ૮

વર્ણ અઢાર સંપી વસે, નિજ નિજ કરે સ્થાન;

હેલો હરકત નહીં કદી, નહીં કોને અપમાન. ૯

મેવાડા બ્રાહ્મણ તણી બહુ વસ્તી એ ગામ;

ચાતે ત્રવાડી જયે આડે તડ છે નામ. ૧૦

મૂળ મુલક મેવાડનાં કરે ધર્મનાં કામ;

સંભાળી નીજ ધર્મને, લે નવ કો બદલામ. ૧૧

કાળે કરીને હાલમાં જથા થયા છે લોક;

અસેં એંતાળીસ ને, પાંચ ગામનો થોક. ૧૨

ત્રીજે નવ થડીયાં તણો, એ રીતે છે નામ;

રીત ભાત રીવાજની, સુધારી લે કામ. ૧૩

બ્રાહ્મણનો જે ધર્મ છે, યશ તણો અધિકાર;

તે તે જન ધણા કરે, હોયજ પૈસાદાર. ૧૪

મહારૂદ્રના યશ તે, અતિ ખરચીને દામ;

સાત યશ થયા બલા. ડંકપુર મુકામ. ૧૫

એવો હાલ મહારૂદ્રનો, યશ ડંકપુર ગામ;

કીધો તેતું નામ છે, ગરબડ સેવકરામ. ૧૬

અધ્યાશની અટક છે, ખ્યાતિમાં ભરપુર;

નવથડીયાં તડમાં રહે, શ્રોતા ધરજો ઉર. ૧૭

વૃધ પીતા તેના થયા, સેવકરામ જરૂર;

આતુર સંન્યાશી થઇ, માયા કરીજ દુર. ૧૮

ઝોગણી ઝોકતાળીશના મહા સુદ અગિઆરસ;	
માયા અળગી મુંકી છે, અતિ ધરીને હર્ષ.	૧૯
કાધી વિધી અતિ ઘણી, જોઈ શાસ્ત્ર નિગમ.	
પુનહ નામ ઠરાવીયું, સ્વામિ ગોવિંદાશ્રમ.	૨૦
એજ સાલને માસમાં, વદી છઠ છે જોહ;	
સમાધિસ્થ સ્વામિ થયા, તેમાં નહી સંદેહ.	૨૧
સ્વામીને પધરાવિયા, સમાધિ કેરા હામ;	
ત્યાં દેવળ બધાવિયું, મહાદેવનું ધામ.	૨૨
તેમાં રૂઢ પધરાવવા, અતિ થઈ મન મગ;	
પ્રતિષ્ઠાઈ ધારીયો, મહારૂદ્રનો યગ.	૨૩
માહારૂદ્રના યગનો, મનથી કરી વિચાર;	
કુટુંબી સૌ હળી મળી, પ્રેમે ધરીને પ્યાર.	૨૪
સભા કરી જોશી તણી, પુછે ગરબડભાઈ;	
શુભ મહુરત આપો તમે, કહું યગ હું ચાઈ.	૨૫
પુસ્તક પાના ફેરવી, આપ્યું મહુરત એક;	
મહારૂદ્રના યગનું રચવાને વિવેક.	૨૬
માગશર વદી પંચમી, ઝોગણિ ત્રેતાલીસ;	
ગુરવાર નકી હ્યો, કૃપા થઈ જળ ઈશ.	૨૭
આજે સમડા કાપજો, છે મહુરતનો દન;	
પોસ કૃષ્ણ ખીજો કરો, ગણપતિનું પુજન.	
મહાદેવ પધરાવવા મહા સુદીની ત્રીજ;	
સમાધિ કેરા સ્થાનમાં આપું મહુરત દીજ.	૨૮
મહારૂદ્રના યગનું દશમ ને ગુરવાર;	

(૧૨)

પુર્ણાહુતિ તેરશે સુભ મહુરત નિરધાર. ૩૦

દક્ષણા દીધી દીજને વંદી વારમવાર;
આશિશ દૈ સૌ ઉદીયા વધો વંશ વિસ્તાર. ૩૧

છપો.

ઉમંગ ધરી ઉર માંહ, કરી રૂડો વિચાર;
મંડપ રચવા માટ, ભુમિ જોઈએ વિસ્તાર,
પોતાના ધર પાસ, પંચ મુખી મહાદેવ;
રચવો મંડપ ત્યાં, કરે જન આગ્રી સેવ.
તે જગા નંકી ઠરાવવા, યાજ્ઞીક વિપ્ર તેડાવીઆ;
છગન જોશી ઉપાદીઆ, ને ગહેલાભાઈ આવીઆ.

યજ્ઞ કરવાની પૃથ્વી કેવી જોઈએ.

રાગ બંગ્ગરાનો.

ભોમ સોધન મંડપ રચવા,
કેવી પૃથ્વી યજ્ઞ કરવા. ટેક.

ધૃત ગંથની જોઈએ વિપ્ર સાતિ;
ક્ષત્રી વર્ણને ભોમજ રાતી;
પીળી વૈસ્યને યજ્ઞ આદરવા. કેવી ૧

શુક સાતિને માટી કાળી,
જોવી પૃથ્વી બધે નિહાળી;
એમ શાસ્ત્ર વદે નિરખવા. કેવી ૨

યજ્ઞ ભોમ કેવી રીતે મળી. છંદ સોરઠા.

શાસ્ત્ર મુજબ મુકરાર, યજ્ઞ ભોમ જે એ ઠરી;
તે માલીક જમીનદાર, ડંકપુર રહેનાર છે. ૧

(૧૩)

નામ મનોહર બેશ, ગણપતરાવ તનુંજ એ;
મન મગ્ન થયા વિશેષ, સુણી વાત મહારૂદ્રની.
ધરી ઉલટ મનમાંય, કરી લેખ અક્ષીશનો;
ભોમ ગણી ભરી લ્યાંય, આખો મંડપ આંધવા.
વિગરે ઘણીજ પેર, મદદ કરી પૂર રાયએ;
માટે કહુ ઈશ મહેર, કરી પુરો સૌ આશનો.

મનહર છંદ.

જેશીએ કરી વિચાર, તપાશી ગણિત સાર,
સુતાર બોલાવી ઝટ, હુકમ જણાવિયો;
માપ કહું તને હુંજે બનાવ તેવુંજ તું તે,
ગણિત તપાશી યસ મંડપ રચાવીયો;
જંઠે સભા મંડપને છડ ઝટમારી દીધી;
હાંડી જમરખ ડાંકી ગલિયા બિઝાવિયા
ને ટકોરખાતુ કીધું મંડપની પાસ ખાસ;
તે જોઈને જન મન ઉમંગ જણાવિયા. ૧

યસ કરાવનાર આચાર્ય વિપ્રનું રહસ્ય તથા કુંડના ગ્રંથના નામ.

હુલણા છંદ

જન્મ જીવન પતી દેવ દેવો તણાનામ એ પર ધરો મકર રાસી
મેવાડા વિપ્રછે અટકે ઉપાદીઆ તેમના પુત્રછે છગન જેશી;
એ તથા એમની સાથગહેલા ભઈ વિપ્ર સુકલ છે મોઢ સાતિ,
બે જણુ યસનું કામ આચાર્યનું કીધુંછે એમની ખુબ ખ્યાતી. ૧

નારાય છંદ.

છગન જેશી તિથે ક્ષેત્ર ડંકપુર ગામના,

અધીક વિદ્વતા થકી છહાં ઘણીજ નામના;
 વદે ગીરાજ વેદની ગૃહો ગતિ જણાવતા,
 ઘણાજ કર્મ કાંડથી સ્વધર્મ તે દિપાવતા. ૧
 અસંખ્ય અથ યજ્ઞ કુંડ વિધીના રચેલ છે,
 તથાપિ પંચ અથ જે નિચે જગો લખેલ છે,
 પ્રબંધ કુંડવા ન્યપે વળી શિરોમણી લહું,
 ઉદ્યોત કલ્પ દ્રુમ પંચ અંથમાં વીધી કહું. ૨

સોરઠા છંદ.

એ વિગરેનો સાર પાર લઈને અંથનો;
 કરી મન દ્રઢ વિચાર રચ્યો કુંડ વિવેકથી. ૧

યજ્ઞ મંડપના માપ વિષે.

રામલક્ષ્મણ વનમાં સિધાવતાં, એ રાગ.
 યજ્ઞ કુંડ મંડપની રચના કહું,
 વળી આપું છું તેનું માન, સુણો ગુણવાન.
 આનંદ મંડપ આદર્યો. ટેક.

સંવત ઓગણિસે ત્રેતાળીસના,
 શકે અઢારસેને આઠ, તજીને ઉચાટ. આનંદ. ૧
 લીધું મહુરત મહાર્દ્ર યજ્ઞનું,
 માગશર વદી ધરીને પ્યાર, પાંચમ ગુરવાર. આનંદ. ૨
 તેજ દીવસે સમઝા કપાવિયા,
 તેના સ્થંભ કર્યા નિરધાર, શોભિતા અપાર. આનંદ. ૩
 પોસ કૃષ્ણ બીજે ચંદ્ર વાસરે,
 પૃથ્વી ઉપર માટી પુરાવી, બરોબર કરાવી. આનંદ. ૪

(૧૫)

વળી તે દિને દિઠ્ઠ સાધન કર્યું,
 કર્યું ગણપતિનું પુજન, પુજ્યા વાનન. આનંદ. ૫
 સમ ચોરસ પાંચ પાંચ હાથના,
 સ્થંભ રોપાવ્યા છે બાર, ખીલા જુદા ચાર. આનંદ. ૬
 તે સૌ એક હાથ રોપ્યા જમીનમાં,
 બીજા મધ્યે વેદી સ્તંભ ચાર, ખામી ન લગાર. આનંદ. ૭
 તે છે લાંબા દરેક હાથ આઠના,
 તેમાંથી દાટ્યા પાંચમે ભાગ, પૃથ્વીમાં અથાગ. આનંદ. ૮
 મંડપની ચો દિશાએ બારણાં
 બનાવ્યાં છે રૂડાં ચાર, સામાસામી દ્વાર. આનંદ. ૯
 વેદ હાથ ઉચાંને પહોળાં કહ્યું,
 દ્વી હાથને આંગુળ આઠ, સમડાંનો કાઠ. આનંદ. ૧૦
 સ્થંભ ઉપર આડાં કાષ્ટ નાંખીને,
 ચૌકા દોરીથી સ્તંભ સાર, ગણીતે શંગાર. આનંદ. ૧૧
 નેત મંડપના વેરી સ્થંભ પરે,
 ધ્રુમટ વાળીયો મધ્યભાગ, રાખી રૂડો લાગ. આનંદ. ૧૨
 તે પર શિખર બનાવ્યું શોભિતું,
 બત્રિશ આગળ તેનું માન, ગણી તે પ્રમાણ. આનંદ. ૧૩
 વચે કુંભાકારને ઉપર મોગરો,
 નિચે કરણિકાં બરાબર, સુંદિર શિખર. આનંદ. ૧૪
 મંડપ બાર આંગળ ઊંચો જમીનથી,
 આનંદ મંડપ રૂડું નામ, મહારૂઢ કામ. આનંદ. ૧૫
 સોળ હાથ લાંબો પહોળો તેટલો,

(૧૬)

બસેં છપન ચોરસ હાથ, મધ્યે વેદી બ્રાત. આનંદ ૧૬
 એથી નવમે ભાગે વેદી કરી,
 ભુ ઉંચી લાંબી પહોળી બાણ, આંગળ નવ બાણ. આનંદ. ૧૭
 પદ્મ પત્રાઃ કૃતિનું વેદી પરે,
 મધ્યે મહારૂઢ સ્થાપન પિઠ, ચણિ કાચી ઈટ. આનંદ. ૧૮
 ભુ હાથ ઉચું પહોળું ચહનું
 પીઠવેદ ત્રી આંગળ લંબાણ, દીશાએ ઈશાન. આનંદ ૧૯
 બીજું પીઠ ગણપતિનું અગ્નિખુણે,
 ત્રીજું નૈરુલ કોણે વાસ્તુનું, વાગ્યે સ્થાનનુ આનંદ. ૨૦
 એવી રીતે પીઠ પાંચે કરી,
 ઠરાવ્યો દેવતાનો મુકામ, મંડપ કુંટ નામ. આનંદ ૨૧
 આનંદ મંડપથી હાથને ખેડે,
 બીજાં બારણાં રચીઆં ચાર, નામે તોરણદાર. આનંદ. ૨૨
 પુર્વ દિશાએ પીપળાના કાષ્ઠનું,
 દ્વાર ઉમરડાનું દક્ષણ, પીપળનુ પશ્ચમ. આનંદ ૨૩
 ઉતર દિશાએ વડનું બારણુ,
 સૌ છે પહોળાણમાં દ્વી હાથ, વળી ઉચાં સાત. આનંદ ૨૪
 નીચે ઉમરા તે તે કાષ્ઠનાં,
 ઉપર ત્રિશુળ છે ત્રણ ત્રણ, કરે કષ્ટ હર્ણ. આનંદ ૨૫
 કુંડ મંડપની પશ્ચમ દીશે;
 પદ્મ કુંડ રચ્યો શોભિત, તપાશી ગણિત. આનંદ ૨૬

* કમળનું પત્ર.

તે અસ્વસ્થ‡ પલા કૃતિ તણો,
 સવા બે હાથ તેનું માન, ત્રીરાશી પ્રમાણ. આનંદ ૨૧
 આહુતિનો સરવાળો મેળવી,
 બે લાખ ને આળીસ હજાર, તે માથે નિરધાર. આનંદ ૨૮
 તે કુંડના અંગ ખાત મેખલા,
 કંઠ કર્ણિકા યોનિ નાલ, ઉપજાવે વહાલ. આનંદ ૨૯
 સાડત્રીસ આંગળ કુંડ ઊડાઈને,
 તે ઉપર કંઠ આંગળ એક, રાખી વિવેક. આનંદ ૩૦
 જોડે પદમા કૃતિની મેખલા,
 ત્રણ કરી તેનું માપ, સુણો શ્રોતા આપ. આનંદ ૩૧
 પહેલી મેખલા ઉચી આંગળ ખંડ,
 તથા પહોળી કીધી ચાર વર્ણ સ્વેતાકાર. આનંદ ૩૨
 ખીજી રક્તને આંગળ ત્રણની,
 ત્રીજી કૃષ્ણને આંગળ કર રચી મનોહર. આનંદ ૩૩
 રાતો રંગ યોની પર આપતો,
 તેનો જુ આંગળ અગ્ર ભાગ, કુંડમાં રાખી લાગ. આનંદ
 અને પુષ્ટ ભાગ નાળ મહી* સુધી.
 એ રીતે કુંડ ધરી ઉમંગ, તથા રંગી રંગ. આનંદ ૩૫
 વળી નૈરલ કોણે એક હાથનું,
 વાસ્તુના હોમ સાડ સ્તંડીલ, તેમાં નવ ઢિલ. આનંદ ૩૬
 નામ આપું મંડપના સ્થંભનાં,

---

‡ પીપળાના પાન જેવી આકૃતિવાળો.

* પૃથ્વી.

વિનય કૃષ્ણુ શ્રીમંત સુભદ્ર તથા ધનપદ્ર. આનંદ ૩૭
 કલ્યાણુ શુભ શાન્ત મીનો રંમ,
 રૂદ્ર સિંધ અને વિચીત્ર બનાવી ખચીત. આનંદ ૩૮
 મહાયશ મંગળ ગુણુને વ્ય,
 મળી સોજે સોળજ નામ અદ્ભુત દીસે કામ. આનંદ ૩૯
 દશ છે દ્વન્ અને પતાકાઓ,
 વીવીધ રંગે રંગી અપાર, ઘંટડીઓની હાર. આનંદ ૪૦
 તેને પુર્વ દિશાથી શરૂ કરી.
 પીળી રાતી કાળી ઉદી ધોળી, વળી શ્વેત લીલી. આનંદ ૪૧
 અને કેશરી ધોળી રાતી ભાર્ત,
 તેમ રંગાવી પતાકાઓ, પ્રથમ ધ્વજઓ. આનંદ ૪૨
 બાંધી ગંટડીઓ વીશ વીશને.
 અષ્ટ ગંધથી કાઢ્યા આકાર, ધ્વજઓમાં સાર. આનંદ ૪૩
 હાથી બકરો પાંચે સીદને.
 ગરૂડ મચ્છ મૃગ પાલખી, વૃષભ હંસ લખી. આનંદ ૪૪
 પતાકાઓમાં વળી જે કહાણાં,
 વજ્ર તલવાર અને દંડ, ખડગ પ્રચંડ. આનંદ ૪૫
 ચક્ર પાશ અંકુશ અને ગદા,
 લિંગુલ તથા લખ્યું પદમ, સહુ અનુક્રમ. આનંદ ૪૬
 લાંબી પાંચને પહોળી જે હાથની,
 એ માપે જાણેા ધ્વજઓ, કહુ પતાકાઓ. આનંદ ૪૭
 ભુ હાથ પહોળી લાંબીછે મુની,
 પુર્વથી કાંઠે તેનું સ્થાપન, હરખે જોઈ મન. આનંદ ૪૮

(૧૯)

તૃપભાંકિત શિખર ઉપરે,
અતિ ઊંચો તે મહાધ્વજ, ઘંટા બાંધી સજ. આનંદ ૪૯
દશ હાથ લાંબો પહોળો ત્રણનો,
રૂડો ફરકે ગગનની માંહ, આનંદ વાઘે તાંહ. આનંદ.૫૦
ચોક્કેર ચંદરવા તોરણ બાંધીઆં,
રોખ્યા કદળી સ્તંભ વિશેષ, શોભા બની બેશ.
આનંદ મંડપ આદર્યો. ૫૧

દોહરો.

મહાધ્વજ ઉપર કરી, પવન પાવડી સાર;
સાસ્ત્ર મુજબ ત્યાં બાંધિછે, ગંટડીઓની દાર. ૧

હોમના સામાનની નોંધ.

દોહરો.

મહારૂઢ કરવા તણો, સામન જોઈએ જોઈ;
જોશીએ લખાવીઓ, યાદી આપુ તેહ. ૧

માઝીના સામાન વિશે.

મનહર છંદ.

કેજો કેરા સ્તંભ નંગ, સોળને તોરણ સાત;

૨૦૦

પંચ પાલવને પુષ્પ, દારજ મંગાવીઆ.

૨

છુટાં ફુલ બીલી પત્ર બીલાં દરો દર્ભ પુજા;
સીતાદ્રુજ સમિધીના આંકડા લખાવીઆ;

૫૬ ૭૨ ૫૬ ૬૦ ૧૬૫
આંકડો ખાખર ખેર પીંપજો ને ઉમરડો.

(૨૦)

૬૦ ૩ ૫૬
સમડી ખાખર શોટા હંગેડા જણાવીઆ;

૪ ૨૧
ખેરની ખીલીઓ અને ધન તણા વાંસ લાંબા.

૧ ૨
વળા તેની ભુંગળીને વિંજણા અણાવીઆ. ૧

દોહરે.

મંડપ હાંકણુ કારણે, કમઠાડાંજ વિશેષ;
સારાં લાંબા માપથી, કપાવીયાં છે ખેશ. ૧

ઘર સામાનની નોધ.

મનહર છંદ.

૧
દેવ તણો ચમરને જવનો હાથવો શેર;
શે. ૦૧ શે. ૨ શે. ૨ શેર ૦૧ મ. ૨૧
વાંજ દુધ દહી મદ, ગરથ ગણાવીયું.

૨૦૦
પંચ ત્રય મૃતિકાને શર ઔશધીને પાન,
મ. ૪ ૧૪ શે. ૪ મ. ૫ ૨
જવ તલ ગોળ ગહું ૩ શેર લખાવીયું,
મ. ૧ શે. ૭ ૩ ૩ ૨
ચોખા અડદને ચણા, કણિકને ભુર કોળ;
સુતર તેવડુ કાંતી, પાશેર મંગાવીયું.
પોતાના ધરનો સાજ દંપતિનો વસ્ત્ર બધાં;
દેહ સુધી તથા નાવા વિશેજ જણાવીયું. ૧

(૨૧)

સુતારના સામાન વિષે.

દોહરો.

૨૫	૨	૨૫	
દીવી સરવા પાટલા,	પાવડી	જોટો	એક;
	૨	૨	
પાત્ર પ્રણિતા પોક્ષણી,	લખું	કરી	વિવેક.
	૪	૧	
ખેર ખીલાને સૂચ એ	પરનાળુજ	જર;	
મીઝીએ બનાવીયું,	પ્યાર	ધરીને	ઉર.

૧

૨

કુંભારના તમામ વાસણની યાદ.

દોહરા.

૩૨૦	૧૦૫૦	૫૧	૪૦૦
માટીના કુડાં	ધડાં	ગોળા	ગાગર સરસ
૫૦૦	૫૦૦		
વળી ઢાંકણાં	ચઘડવા આંધ્યા	રાખી	હરખ.
	૧૨૦	૧૦૦૦	૫૦૦
તથા સાવલાં	કોડીયાં	માંટલીઓજ	વિશેષ.
૫૦૦			
૩ડાં ઢોચકાં લાવીઆ	ધાટ	જોઈને	ખેશ.

૧

૨

જવારા વાવવાના સામાન વિષે.

દોહરો.

જવ તથા ધહુ	જારને,	વળિ	સરસવ	ડાંગેર;
જવારા કારણુ	આણીયું	૩ડી	કરીને	પેર.

૧

સોનીના સામાનની યાદ દોહરા.

પંચ મુખી મહાદેવની, સુવર્ણ મુર્તિ એક;
 પંચ રત્નને છત્ર ભુ રકમ લખાવી દરેક. ૧
 ત્રણ રૂપાની વાડકી, વેડ એક સૂવર્ણ;
 વળી હોંમની મુર્તિઓ, કરાવી ખીજ તર્ણ. ૨

કંશારાના શામાન વિષે.

મનહર છંદ

૧ ૧૫ ૧૫ ૧૦
 ગગરો કળશ અને તખ્તડી તરભાણું
 ૧ ૧ ૨
 આંત્યસ્થાલી કમંડળ અર્ગીયાં અણુવીયાં,
 ૧ ૧
 અહ્મને પુરણ પાત્ર અહ્મસન કથરોટ;
 ૨
 ચરસ્થાલી લાવવાને જોશી એ જણાવીયાં.
 ૧૭ ૨૦ ૫ ૫
 થાળીઓ વાડકી છાલાં, તાંબાનાં પવાલાં ભોટા;
 ૫ ૧ ૨૫
 કાંઠીઆં બંટા ઘંડડી, વિગરે ગણાવીયાં;
 ૨ ૨ ૨ ૨
 અલીશેક પાત્ર દીવી, લીપાદુકા ચીપીઆને
 ૫ ૧ ૪૧
 આચમની સાંકળને પદ તો ધરાવીયાં ૧

કાપડનો સામાન.

મનહર છંદ.

ગ. ૩ ગ. ૧૧ ૧૧
દરીઆઈ લાલપીળી, સેલુ હાથ દોટી ગજ,

૫ ૧ ૧
કુડઆચ્છાદન તથા, ઘોતી સાલ પાઘડી.

૧ ૧ ૧
દુપટોને અંગરખું ખેશ ખેશ પીતાંબર;

૨
મહા રૂઢ માટ ખાસ, ચડવાને પાવડી.

ગ. ૧ ૧
ઘોતી પર દરીઆઈ પારવતી સાડ સાડી.

૧ ૧
ઘાઘરો કાપડુ તથા ચંદરવો એક છે.

૨
રેશમી કોરની ઘોતી, બ્રહ્મા આચાર્યને માટ

૨૧
ધળઓ વિવિધરંગ, જુદી તે દરેક છે.

દોડસો ઘોતીઆં અને, કુંવારી કન્યાને વસ્ત્ર

૧ ૧
ઘાઘરી કાપડી તથા ઝોડવાની ઝોટણી;

૩
બહુકને વસ્ત્રી જોજો ડગલી વીંગેરે તેતે

૧
દરીઆઈ પુર્ણાહુતિ, માટ બતાવું ગણી

(૨૪)

૧૫ ૨૦ ૨૫ ૧૫૦ ૧૦૦
ઝાઝમ આથર મોદો, આદર પોતીઆં ગણાં,
૨૦૦૦
ગોદડાં વિશેષ ઘેર ઘેરથી મંગાવીઆ

મ. ૦૥ ૩૦૦
સુતળી ને દોટાંમોટાં પર નામ લખી લખી.
તપાસી તપાસી જન ગેર વહી લાવીઆં.

ગાંધીના સામન વિષે.

મનહર છંદ.

શે ૪ ૨૫ શે ૧૦ શે ૨ શે ૪
કંકુ શ્રીફળ સોપારી, અખીલ ગુલાલ ખેસ.

૩ ૩ ૩ ૫ ૫
રંગ લીલો કાળો પીળો, સંફોતો સિંદુર છે.

મ ૧૥ શે ૨ તો ૨ ૨
ઘોળી ખડી નાડાં રાતાં, કેસર અગરબત્તી;

૧ ૨ ૦૪ શે ૦૥
રતાંદળી સુકીને તગર કપુર છે,
૦૪ ૦૥ ૧ ૧૫
ગોફ અંદન ગુગર કમર કાકડી કેરાં.

૦૥ ૫ ૨ ૧૥
કપુર કાચલી ખાંડ ખારેક ટોપફ છે.

તો ૦૥ ૦૪ ૦૪ ૦૪
જટામાંફી જયફળ જવંતરી લવીંગને;

તો ૦૥ ૫ શે ૦૥ ૨ ૨
કસ્તુરી દાડમ દ્રાક્ષ જખીર ખીજોફ છે. ૧

(૨૫)

દોહરો.

૦) ૨૫ ૦) ૧૧
વિરણવાળા શેલડી, ઈલાયચી બદામ;
શે ૦૥ ૫ ૨
ઘોળા સરસવ જામફળ સાકર સુંદીર નામ. ૨
તો ૦૥ ૦૥
મોગરેલ અતર તથા જરૂર જવ તલ જાણુ;
વિગરે સામાન સાયમાં નારંગી છે બાણુ. ૩

ભોજનના કાચા સામાનનો અડસટો.

મનહર છંદ.

દેશ ચાર તેડા તેના, જમણને સાર બાઈ;
સામાન કરેલો તેની યાદ બતલાવું છું.
મ. ૩૦૦ ૪૦૦ ૧૮૫ ૧૦૫ ૭૦ ૭૫
મઉની કણીક ગ્રથ, ચોખા દાળ ગોળ ખાંડ.
૫ ૧ ૫૦
ચણા અડદની દાળ વાલ તે ગણાવું છું
૩૦૦ ૫૦ ૧૦ ૨૫
બટાકા વંતાક શાક તેલ દિવેલ ને મીઠું
શરપણ અતિલાવી, ઢગલા કરાવીઆ;
૧ ૦૥ ૦૧ ૦૧ ૫ ૧૫ ૦૧
મેથી જરૂર રાઈ મરી મરચાં આંબલી ખારો
મ. ૮ ૧
સાકર ચારોળી લાવી, આંકડા ચુકાવીઆ. ૧
૦૥ ૦૧ ૦૧ ૦૧
ઈલાયચી લવંગને કોકમ દગડ કુલ

૦૧ શે. ૬

તમાલ પત્ર હીંગ રકમ મંગાવી છે.

૪ ૦૧ ૧ ૩ ૧

હળધર બાદીઆના તજ આદુ ધાંણા મણ
ઘોડા બેલગાડી માટ, ચંદી તો રખાવી છે.

૫૦ ૧૦

મકંને ચારેના ભોર ત્રણસેં ખીલીઓ અને
માણસ તે પર નીમી, નોધતો લખાવી છે;

૧૦૦૦ ૮૦૦૦ ૩૫૦૦૦

વાસણ છાંયડાં અતિ પડીઆને પતરાળાં

મ. ૧૫ ૧૦ ૧૦૦૦૦

વહારી સોપારી પાન જન વાત ભાવી છે. ૨

ઢાકોરના ત્રવાડી મેવાડા બ્રાહ્મણના

પંચની યાદ.

દાહરે.

જમણવાર કરવા ભલો, તેડાવી નીજ તાત;
તે કારણ પોતા તણું, પંચ તેડયુ વિખ્યાત. ૧

તેનો હું સારાંશ કહુ, મુળ મતલબ આ ઠામ;
દુંકામાં જન જુજનાં, નીચે આપુ નામ. ૨

પુરુષોત્તમ ઉત્તમ ને, પંડા પ્રરજ્જરામ;
નરસર્ઈ ભટ પણુ આવીયા, ધરતું મુકી કામ. ૩

ધનેશ્વર પરાતને, અંબાલાલ વકીલ;
વેણીરામે આવતાં, જરા ન કીધી ઢીલ. ૪

મુળજી રાજરામને, મોતી ઈશ્વર સાર;

રામશંકરને તેડીને, આલ્યા ત્યાં નીરધાર.	૫
વળી સ્પૃષ્ટીવાળા જનો, આલ્યા તેતો ત્યાંય;	
નાગેશ્વર ને નાથજી, તેમાં સદેહ ન કાંય.	૬
હતા હરજીવન સાથમાં, ગોવર્ધન ગણપત;	
ડેલાવાળે આવીને, જણાવીઓ સું મત.	૭
તરવાડી ઉતમના, જેશંકર છે નામ;	
ઉમંગથી તે આવીઆ, કરવા રૂડુ કામ.	૮
વળી મોતી ગરબડને, જે નાથા ભગ્યાન;	
પ્રેમ યુક્ત તે આવીઆ, સાંભળ બે સૌ કાન.	૯
છગન રાગરામને, ગોવર્ધન ખુશાલ;	
ભુરો મેતો આવીઆ, સુણી વાત તતકાલ.	૧૦
ગણપત ભોરડી ભટ ભલા, ગરબડ કેશવરામ;	
દામોદર સાકરીઆ, આલ્યા તેણે ઠામ.	૧૧
રામશંકર આદિતને, મનસુખ ગરબડ સાર;	
વિગરે સૌ પંચે મળી, પત્ર લખ્યા અપાર.	૧૨
પીતાંબર કુબેરને, વળી નાથા ઉત્તમ;	
ભટ પુરોહિતમની અતિ રૂડી દીસે ગમ.	૧૩
ગણપત ભુલાભાઈને, જે છે લક્ષ્મીરામ;	
હોંસે સેષ બેઠા ભલું, લખવાનું તે કામ.	૧૪
છગનલાલ અનોપને, કાળીદાસ ભગવાંન;	
વિશ્વનાથ આદીક જનો, મળા સર્વ સુખન.	૧૫
વિગરે જન ઝાઝા મળી, કીધો એક ઠરાવ;	
કુકોતરીઓ મોકલી, જોઈ અધ્યાય ભાવ.	૧૬

આઠે તડનાં ગામ ન્યાં, જે છે નીચે નામ;
 વળી છત્રી લખવા મોકલ્યા, વેળલપુર મુકામ. ૧૭
 તથા માંડસો વિરપરો, એમ લખ્યા છે દેશ;
 કંકોતરીઓ મોકલી, યાદી આપું બેશ. ૧૮
 વળી કીધું સૌ આવળે, સ્નેહ ધરી મન સાથ;
 આવી રીતે અરસ પરસ, રૂડી કીધી વાત. ૧૯
 વાસણુ ગેરથી લાવીને, મદદ કરો વિશેષ;
 તો તેથી ખ્યાતિ થશે, જોઈને ચારે દેશ. ૨૦

ચરોતર ઉર્ફે આઠ તડનાં દેશનાં ગામ.

મનહરછંદ.

ડાકોરથી કંકોતરી થામણે હીરંજ લખી,
 બોરીઆવી લસુંદરા; સોનીપુર નય છે.
 ચુણેલને વળે ટુવા, ચાંગાને ખેતર સુંખા;
 વણસોલ ઉમરેઠે પત્ર મોકલાય છે.
 સણાદર પાલૈયુને, ગોધરા ટીંખા કાંટડી;
 દૈયકને સોયણા ને ચકલાસી ગામ છે.
 સાંઢેલી વસો ભુમેલ, કાંટડી રતનપર;
 વણુંતી રખ્યાલ ન્યાં ન્યાં ઝાતી બંધુ ધામ છે. ૧
 સેવાળીઆ જર ગાલ, કાહોર બાટેરા ગામ;
 વળી વાડાસીનોર ન્યાં બાળી કેરૂં રાજ છે.
 બૈયલ બદરપુર, કંકોતરીઓ જરૂર;
 સગેવાલે પત્ર લખા આવો સુભ કાળ છે.
 કપડવણુજ અને જરોયુ સુરા સામળ,

એવી રીતે લેતાળીશ ગામ આઠ તડ જ્યાં.
મહારૂદ્ર યજ્ઞ તણી, મહાસુદી રૂદ્ર તિથી;
પધારવા કુંકોતરી આપી ઝટઝટ ત્યાં.

૨

દોહરા.

આધરપરૂં કરોલીને સોનૈયું સાલોડ,
તરગૈયું ને હાસરા, અતિ ધરે છે કોડ. ૩
વળી હાલ મુકામ છે, ગામ કરૂં બે યાદ;
બંદર જે મુંબાઈને, છે ઔરંગાબાદ. ૪

“રેવાલંડ સુદ્ધાં છત્રી (રાદેશી ત્ર. મે. ત્રા.)

ના દેશ વિષે.

મનહર છંદ.

છત્રીનો દેશ બેશ, વિશેષ હરણ આણી;
લખ્યો તેની કહુ વાત, હકીકત કામની.
નાતના ધારાને માટે, પટલ ઠરાવ્યા સોળ;
તેઓથી મેળાવો લખ્યો, યાદી આપું નામની.
મેતા ભુરા કાળીદાસ, અને છગન નરસાઈ;
મણપત મોતીરામ અડકે હાકોર છે.

૧

આત્મારામ નારણજી, ને ત્રવાડી ઈશ્વર;
કુંવરજી તણા સુત, નાતમાં ચકોરછે.
બુગજીવન સુત છે, સદારામ પંડારામ;
વેલજપુંરના વાસી, એટલા ગણાવ્યાછે.
કાળીદાસ દયારામ, પંડા જીતપરા તણા;
કુમંગે બોલાવ્યા ધણા, સૌને દિલ ભાવ્યાછે.

સુરેલીના ઉપાદીઆ, સેવક ઉતમ અને;
 પાડેક સેવકરામ, દાળજીના જાયાછે.
 મલાયમાં તરવાડી, રણછોડ આપુભાઈ;
 વળી બેચર હરીભાઈ, ડાકોર જે આવ્યાછે. ૨
 ડાકોર કાળુ આપુજી, વેજલપુરના વાસી;
 થામણામાં ઉપાદીઆ, આપુ સીવરામ છે.
 ડંકપુરે નાથા ભુલા, અડકે ઉપાદીઆને;
 રણછોડ સુતભાઈ, ત્રીભોવન નામ છે.
 ચાંણોદ મુકામે દામ, પંડા જે હરખરામ;
 નામ સુત દલપત, જેનું રૂકુ કામ છે.
 સોળે હળી મળી વળી, મેળાવો લખીઓ બધો;
 લખવાનો મેલાવો, વેજલપુર ગામમાં. ૩

દોહરા.

મળી સોળ પટલે સુધાં, લખવાનો અધીકાર;
 ડાકોર ઉતમરામ સુત, ડંકપુર રહેનાર. ૪

છત્રીના ગામની યાદ વિશે.

મનહર છંદ.

ડાકોર થામણા અને, ચુવેણ વેજલપુર;
 પરાલીને અડાદર, દેલોલ મલાયછે.
 સાવલીને પ્રથમપર, જીતપર ને સુરેલી;
 ચાંણોદને કન્યાલી, જ્યાં તિરથ ગણાયને.
 ચરોતરને લાંબવેલ, જ્યાં છે હનમંત દેવ;
 વળી ગામ હેરાલમાં, કકોતરી જાય છે.

રસહુંપુર ગામ જે, સાવલીની પાસે છે સાં;
ખબર થવાથી જન, અતિ ખુશ થાય છે.

માંડાસાના દેશ વિષે.

મનહર છંદ.

માંડાસા દેશની માંહી, મેવાડા આદ્રાણુ ન્યાંહી;
વશે છે તે ગામ ધર, સખ્યા અતલાવુધું.

માલપર ધરસત પંજા શીવા રવીદત,
તથા ગોર કોયા પંડા પટલ ગણાવું છું;
નાંનાવાડે ચાલીસને મંછારામ કોઆભાઈ,
ઉપાદીઆ અટક છે, નામ તે જણાવું છું;
પીંપરાંણે તરવાડી કોયાને ગણેશપંજા,
મગુડીએ ઉપાદીઆ કોયાને અતાવું છું.

૧

પરહોડુ કહવાડુ અને છે હેભાઈ ગામ,
અંબારામ જીવરામ જોશીએ મસુર છે;
ખોયલામાં સાઠ ધરે, પટેલ દુલવ જોશી,
દરહોલી ખોરલને કાવડ જરૂર છે;

રટોદરા માંડાસીએ ભટ મોતી ગીરધર,
હાકરીએ દેવરામ, જેનું સાઈ કુળ છે;

હેંમસાઆદની માંહે, દલપતરામ સુત,
સીવરામ હાકાર તે વિવેકમાં પુર છે.

૨

થાંણુમાં કલ્યાણ સુત છે ગોર તુલજરામ,
નવેગામ મંછારામ પંજાજી પટેલ છે;
કોટડા તે થાંણુ ભેગું અને ધોખોઈ જે ગામ,

દેવરામ સુત પંજા, કોદર ઠરેલ છે;
 વિઠલ વેણીરામને સીમરવાડે બેચર,
 પંજા ગંગારામ પુત્રી પટેલ કાબેલ છે;
 ગેજીએ કોદર પંજા, હીથોરમાં સીવરામ,
 કરાવાડે ગામ જોશી, બેચર ગજેલ છે.

૩

દાહરા.

જલાલમાં પંજા વસે, નામે સદારામ;
 પટેલ સધળા હળી મળી, સુધારી લે કામ.

૪

વિરપુરા દેશ વિષે.

મનહરછંદ.

ડેબાલીમાં માહેશ્વર, જોશી શંકરના સુત;
 તથા રૂપજી કુબેર, માવા વજેરામ છે.
 જોશી લીંબા સીવરામ અને વડુનાગરામાં,
 શંકર પીતાંબરને મોતી કેડે હામ છે,
 તથા કાળીદાસ જોશી, દેવરામ સુત બાર્ધ;
 મોટા મુંવાડા ગામમાં વજેરામ નામ છે,
 કલ્યાણ પંડના સુત, તથા ધનેશ્વર લીલા,
 સીવા ભગતનું નાના મુંવાડા તો ગામ છે.
 ઝવેર પીતાંબરને, કોયા મંછારામ પંજા,
 મુલાવડેકના પંજા મોતી જે કેવાય છે;
 નંદરામતણા સુત, તથા લવજી સાંકળ,
 મોટા સુણેલા જે ગામ નામથી જણાય છે;

૧

ઈશ્વર ખુશાલ અને દયારામ હરખજી,
 તળસી ઝવેર રૂડા, જ્ઞાતમાં ગણાય છે;
 ભાઈરામ કાશીરામ અને અંબાલાલ સુત,
 જ્ઞેશંકર પટલ તે, ઉર્દૂ એ સુણાય છે;
 નાના સુણેલામાં જ્ઞેશી, હરીરામ રંગજીને.
 સીવરામ હરીરામ, તેમાં ન ક્યાસ છે;
 લુણાવાડે ડિપાદીઆ, રૂપા દેવરામ અને.
 કુખેર સેવકરામ પંડા કાળીદાસ છે,
 ધ્રાંત્રી લુણાવાડા ભેગું દેનાવાડા ગામમાંથી,
 નંદરામ કેરા સુત કલ્યાણનો વાસ છે,
 સણુદરીઆ જોરાડે જ્ઞેશી પરલુરામનો,
 કુખેર પટલ યજ્ઞ રૂપથી કિલાસ છે,

૩

દાહરો,

પાદમડુ જે ગામ છે, મુણુપરતી પાસ,
 દેવરામ પાંણારીનો ન્યાં સુશોભીત વાસ,

મનહર છંદ,

જોરાડા વાંણિઆવાળે જ્ઞેશી કાળીદાસભાઈ,
 તથા લીલાબટ પોતે વસે મુણુપર તે;
 ઘોડીઆર ગામ જ્ઞેશી, વાલથી વાલાજી રહે,
 કડાણે પંડા બાપુજી વસે સુખ કરતે;
 માલવણ કોદર છે, તથા જ્ઞેશી દેવરામ,
 ખરાવાડે સુખરામ સારી રીતે વરતે,
 મિટા વડદેગામ ભાઈરામ જ્ઞેશી નામ,

નાના વડદલાના ગણેશ દુખ હરને,
 હેમાને મુવાટે પંડા ભાઈરામ પટલને
 નવેગામ વસે ભગવાનજી દયાળજી,
 ભાદરોડ તરવાડી કુબેરને પાણી ગામ,
 રામજી મુળજીની તો સારી દીસે ચાલજી,
 નામરાણે પંડા કોચ્યા, પરસોતમના સુતઃ
 ખીજા પાદછટે રહે, ભાઈરામ હાલજી.
 વૌઘાવાટે કોચ્યા પંડા, ને મકરને મુંવાટે;
 તરવાડી વણારસી, જોઈ થયા ન્યાલજી.
 નરોડા ગામે ઠાકોર, દયારામ દેવરપ;
 ચાંકા ગામે કોદરને, પાંડવાડુ ગામ જ્યાં.
 પંડા મોતી પીતાંગર, ને બાકોર ગામ જોશી;
 પરભુરામ કુબેર વસે સુખ ધામ ત્યાં.
 બાકોરના મુંવાડામાં જોશી લીલા કાશીરામ,
 ખોરવાઈ સીવરામ હાલ છે મુકામ ત્યાં;
 ખટોદી-ત્રવાડી જોઈ વરધરા વીસધરે.
 કલ્યાણ સીવા તણો તો ભારે વિશ્રામ ક્યાં,
 ઉદરામાં બાપુજીના જોશી રણછોડ નામ,
 સરાડીએ માહેશ્વર પંડા તે ખુશાલના,
 વરધરી ગામે જોશી મંછારામ આદીતને,
 દલાછટે પટેલ છે, નર્મોરામ હાલના,
 આગરવાડામાં મેતા, કાળીદાસ મોતીરામ,
 ગેડમાં મોરાર પંડા. દિશે સારી ચાલના,

૫

૭

વહાદરે ઉપાદીઆ, કોદર કદરવાન,
 મધાપામાં રૂપરામ, પુત્ર સીવલાલના,
 નમણારે, ઉપાદીઆ કોઆ દયારામ નામ,
 ઉસરપી ગામ્ને પંડા, મૂળદાસ સારા છે,
 વાડીગામ સીવરામ, મુળજી પંડાના સુત,
 લેખડીએ રણુછોડ જોના રૂડા ધારા છે,
 ગાંગરૂએ જોદા જોશી વળી લેસ પોરગામે,
 મુલજી પટેલના વિવેક ન્યારા ન્યારા છે.
 ગામ બે બાકીજ રહ્યાં નામ નહીં મલવાથી;
 ચોતરીસે વસે વિપ્ર ક્રમકાંડ વાળા છે. ૯

હરીગીત છંદ.

ઉમંગથી જન આવીઆ જે વિપ્ર દેશે ચારના,
 સન્માન કરીને તેમને વદતા વચન સૌ પ્યારના;
 મુકામ દીધા હામ હામે, જન મનોને ફાવતા;
 ત્રી સહસ્ર સંખ્યા તેમની સુચાલને દર્શાવતા ૧
 છે વિપ્ર સઘળા મૂળ જોતાં ઋપિતણા તનુંજ છે.
 કલ્પીકાળમાં જુદા પડ્યા પણ, ભેદ એમાં જુજ છે,
 તે માટ નીચે ગોત્ર આપું વિપ્ર મેવાડા તણાં,
 તે વાંચવાથી યાદ થાશે, જરૂરથી સગાં પણાં. ૨

ઉપર વિગરે ત્રવાડી મેવાડા ઉર્ફે મેદપાઠ

બ્રાહ્મણોના ગોત્રોનું લીષ્ટ.

મનહર છંદ.

કૃષ્ણાત્રિને પારાશર કાલ્યાન ગર્ગ તથા,

શાંડિલ્ય કુશક ભલું કૌશિક જણાવું છું;
 વત્સસ વાત્સ્ય અને ભારદ્વાજ ગારગ્યને;
 જમદગ્નિ કૌડિન્યતે ગૌતમ ગણાવું છું;
 કશ્યપ માંડવ્ય તથા ચંદ્રાગ્નિ ને ભારગવ,
 ગાત્રવ વિસ્નુવર્ધન મન તે ભણાવું છું;
 મુદ્રગલ અગસ્તને વશિષ્ઠને અત્રિ કહું.
 બધુલ બનાવેલું તે સર્વેને સુણાવું છું.

૧

મેવાડા ઉર્દ્ધ મેદપાઠ બ્રાહ્મણ નેમનો ઈષ્ટ દેવ એક
 લંગીને ઈષ્ટ દેવી કાલ્યાણી તથા ગણપતિ હરિશ્ચન્દ્રને વેદ
 (અન્નુવેદ, શામવેદ, અથર્વવેદ, ને રમુવેદ,) ચાર તે પૈકીનો
 એકવેદ તેમાં વિશેષે કરીને અન્નુવેદ અને શામભાષ્યદિની
 તથા આ નીચેના કોશમાં આપેલા ગોત્ર પૈકીનું ગોત્ર અને
 તે ગોત્રનાં જે પ્રવર આખ્યાં છે તેટલાંને તે પ્રવર છે. અને
 ઉપરના છંદમાં મેવાડા બ્રાહ્મણનાં ગોત્ર પંચીત્વ લખ્યાં છે.
 પણ એ પચીસમું ગોત્ર બધુલ તે મેવાડા બ્રાહ્મણનું છે
 નહીં પણ તે મેવાડા બ્રાહ્મણની ચાકરી કરવાર કોઈ બ્રા-
 હ્મણ હશે. તેનું ગોત્ર બધુલ ઠરાવેલું તેથી તેના વંશજો-
 નું ગોત્ર પણ બધુલ તેથી અહીં લખ્યું છે. અને એ બં-
 ધુલ ગોત્રનાં પ્રવર નથી. તે એજ કારણથી આવી રીતેની
 હકીકત મેવાડા પુરાણમાં કહી છે. માટે મેવાડા બ્રાહ્મણનું
 ગોત્ર બધુલ ગણવું નહીં.

વર્ગ. ગોત્રનુનામ.

પ્રવરનુ નામ.

૧ કષ્ટાત્રી.

કૃષ્ણાત્રી.

અચ્યાંવિનાશક. અન્નવત્સ.

- ૨ પારાશર. વશિષ્ઠ. વિશ્વ. પારાશર.
 ૩ કાત્યાયન. કપિલ. કાત્યાયન. વિશ્વામિત્ર.
 ૪ ગર્ગ. ગર્ગ. ચવન. આંગિરસ.
 ૫ શાંડિલ્ય. શાંડિલ્ય. અસિત. દેવલ.
 ૬ કુશક. કુશક. મર્શણ. વિશ્વામિત્ર.
 ૭ કૌશિક. કૌશિક. દેવરાત. વિશ્વામિત્ર.
 ૮ વત્સસ. વત્સસ. ચવન. આપનપ્રાન. જમદગ્નિ.
 ૯ વાત્સ્ય. વાત્સ. ચવન મૌદગલ્ય. અર્થ. જમદગ્નિ.
 ૧૦ ભારદ્વાજ. અંગિરસ. આન્હ, બાર્હસ્પત્ય.
 ૧૧ ગાર્ગ્ય. ગાર્ગ્ય. ચવન. આંગિરસ.
 ૧૨ જમદગ્નિ. ઉપમન્યુ.
 ૧૩ કૌડિન્ય. કૌડિન્ય આંગિરસ. બાર્હસ્પત્ય.
 ૧૪ ગૌતમ. ગૌતમ. આતિથ્ય આંગિરસ (આગોત્રશામવેદી
 ૧૫ કશ્યપ. કશ્યપ. માન. ભાર્ગવ. અતિલોહીત (નું છે.
 ૧૬ માંડવ્ય. માલમ નથી.
 ૧૭ ચંદ્રાત્રિ. ચંદ્રાત્રેય. કૃષ્ણ. વત્સ્ય.
 ૧૮ ભાર્ગવ. ભાર્ગવ. ચ્યવન. આપનપ્રાન. કુર્મ. જમદગ્ની
 ૧૯ ગાલવ. ગાલવ. તપ. યક્ષ. હરીત જયંત.
 ૨૦ વિસ્તુવર્ધન. વિસ્તુવર્ધન. પૌનુમ્ય. ઉત્ક્રુત.
 ૨૧ મુદગલ. મૌદગલ્ય, આંગિરસ: બાર્હસ્પત્ય.
 ૨૨ અગસ્ત. મૌનસ. ભાર્ગવ. ઐશન્ય.
 ૨૩ વશિષ્ઠ. વાર્ધકિ. દાલબ્ય. બાર્હસ્પત્ય.
 ૨૪ અતિ. અત્રિ. ગવિત્સ. કુર્વાતિથ્ય.

૨૫ બધુલ. ૦

સ્થાપન વર્ણન તથા પ્રતિષ્ઠા વિષે.

ચોપાયાછંદ.

પ્રથમ પુજન શ્રી ગણપતિ દેવનું વળિ ગ્રહનું ઉર આણો,
વળી કીધો છે હોમ વાસ્તુનો ને પુજન શ્રોતા જાણો.

પછી શ્રી મહાશ્વર દેવને પધરાવી લહાવો લીધો;

વિધી પુર્વકે સ્થાપન કરીને યજ્ઞ હોમ ચાલુ કીધો. ૧

કુંડળીચો છંદ.

દેશ ચાર. તેડયા ભલા શુભ કરવાને સેવ,

ધ્રાહણુ વેદ ભણે ધણુ પધરાવી મહાદેવ;

પધરાવી મહાદેવ મહાભાસે શુદ્ધ ત્રીજે.

આઠમથી શરૂઆત યજ્ઞની કરી તે ઢીંગ્;

સ્વાહા વેદ ગીરા મહીં, દુષિત મજે ન લેશના;

મહાશ્વર દર્શન કરે, નિરખી ચારે દેશના. ૧

મહાશ્વર કોને કહેવો.

માલિની છંદ.

પ્રથમ દિવસ કીધા શ્વર બે પ્રેમ લાવી

ઉભય^૧ દિવસ વેદોર સારી સેવા બજાવી.

દિન શિવ નયને^૩ મુકતી^૪ લધુ શ્વર પ્રીતે;

વળી શશિ^૫ દિન ચોથે યજ્ઞ માશ્વર રીતે. ૧

૧ બે. ૨ ચાર. ૩ તણુ. ૪ ચાર. ૫ એક. (અંકો સંખ્યાને માટે છે.) ૬ મહાશ્વર.

ચજ્ઞ પુર્ણાહુતિ દિવસે શોભા વર્ણન.

માલિનીવૃત.

અધિક અધિક લીલા, દામ દામે જાણાયે;
 નમિ નમિ નમિ શબ્દો, ગીતના સર્વ આયે.
 શુભ દિનકર જાણી, તેરસે યગ્ન કેરી;
 સકળ પુરણ પ્રેમે, કાધી વીધી ભલેરી. ૧
 વિપ્ર વળિ વદતા મંત્ર વેદોક્ત કેવા,
 પરમ પરમ પ્રીતી નિર્ભવા યગ્ન દેવા.
 ઝટઝટ જન દોડી રૂદ્રને પાપ લાગે,
 ધણુણુ ધણુણુકારી ઘંટ વાજીત્ર વાગે. ૨

છાંપો.

પુર્ણાહુતિ દન જન બહુ વહાલ ધરીને,
 શ્રીકૃષ્ણ સોપારી દામ ગરથ લે પાત્ર ભરીને;
 ખમ્બર જાણી ઝટપટ ગામ ગામેથી લોકો
 આવે દરશન માટ વામુઠા પડતા કોકો;
 એવી રીતની ભીડ થઈ મેળા સરખી ઝાકુરે.
 જે જન દર્શનમાં નહતા તે પાછળથી મેન ઝુરે. ૩

ઘ્રાંતા પહનુતિ અંલંકાર.

મનહર છંદ.

પ્રેમથી રમેલ અત્ર મંડપ શ્રીમહારૂદ્ર,
 કેશુ આ મંડપ સ્વર્ગ તણોજ કહેવાય તે;
 વદે વિપ્ર મંત્ર વેદ કે ભણેજ દેવતાઓ,
 અવનવી ખુબી જોઈ શક ઝાઝો થાય તે.

યજ્ઞ દેવ તણા તેજથી શું પડ્યો ભાનું આંખો,
 કે શું શીવે ઉતાયો તે કૈલાસ દેખાય તે;
 આહા શી ખુબી કર્વીમાં દિપક દિવાળી ભાળી,
 ધન્ય ભક્ત તારનારી તક આ મનાય તે. ૧
 ચિતરૂપ જન ચીત ચક્રીત થયાં ધણેરાં,
 ભાળી વિવા તણો દન કેલેશે દીવાળીએ;
 નિરખતાં ડંકપુરે આનંદ આનંદ ભારી,
 ઘરને ખજાર જેજેકાર વાણી ભાળીએ.
 મોહકારી ફરે નારી અવનવાં વસ્ત્ર ધારી,
 સજી શણગાર ગીત ગુણવંતી ગાય તે;
 મધુર સ્વરથી તાળી પાડી મન હરનારી,
 કે શું રંભા ઈંદ્ર કેરી હશે જન ચાય તે. ૨

દાહરો.

મહાયજ્ઞ મહારૂદ્રને, મળી દંપતીની જોડ;
 હરીલાલ તો હર્ષથી, રાખી આજો કોડ. ૧
 વિધી પુર્વક વિમળ થઈ, ગરબડના તે ભાઈ;
 ઈશ અર્ચનને વાસતે, પોતે બેઠા ચાઈ. ૨
 વાળ્યે સ્નાઈ શાંખા તણો, પક્ષ એકસો સાઈ;
 હોમ રવી શશી રૂદ્રનો, કયો તજ ઉચ્ચાર. ૩
 હતા વિપ્ર જે વરણમાં, કહુછું તેનાં નામ;
 અધ્યક્ષ જેજે કાર્યના, તે તે વડુ તમામ. ૪

યજ્ઞ વરુણમાં બેટેલા વિપ્રની યાદ.

રામ લક્ષ્મણ વનમાં સિધાવતાં. એ રાગ

યજ્ઞ હોમ કારણ વિપ્ર તેડીઆ,
 વરુણમાં થયા જનજેજેયાદી આપુ તેને. મહાર્દ્ર ૧
 રામેશ્વર સુત જે ડંકપુરના,
 સુકલ ગેહેલા બાધરૂં નામ આચાર્યનું કામ. મહાર્દ્ર ૨
 યજ્ઞ કુંડ મંડપના કર્તા જોશી,
 અહ્લા ઉપાદીઆ છગન પિતા જુગજીવન. મહાર્દ્ર
 સર્વો પદ્મ છે સુરતના,
 નામે શુકલ ગંગાશંકર પ્રોઢી છે નજર. મહાર્દ્ર ૨
 ઉપાચાર્ય વર્ણી તેજ ગામના,
 નામ છે તેનું ત્રંબકરામ નેકીદાસે કામ. મહાર્દ્ર
 ઉપ અહ્લા ગણપત સુ તજે,
 ગોવર્ધન અડકે છે ગોર વસે ડાકોર. મહાર્દ્ર ૩
 હોતા દામોદર સહરા તણા,
 ખીન્ન હોતા વાડાસિનોર તે દાજી ચકોર. મહાર્દ્ર
 સાદસ્ય છે બાળભટ સોહની,
 વસે વડોદરા નગર થઈ તતપર. મહાર્દ્ર ૪
 દાજી પુરસોતમ શુકલ કેહેવાય તે,
 ખીન્ન સાદસ્યનું છે એ નામ ઉમરેઠ મુકામ. મહાર્દ્ર
 ગાણપત્ય અંબાશંકર નિમીઆ,
 તેતો રહે છે અમદાવાદ રૂડો જેનો નાદ. મહાર્દ્ર ૫
 ખીન્ન રંગુભટ ઉપાસની,
 વડોદરા તેમનું ગામ રૂંડુ જેનું કામ. મહાર્દ્ર
 જોશી લલુ ખેહેચરજી નામના,

વસે જેતલપુરમાં હાલ ઓઠી રહી સાલ. મહાર્દ્ર ૬
 એવી રીતે બાર રત્વીજ થયા,
 કહું છું દારપાળનાં નામ જે દિસાએ ઠામ. મહાર્દ્ર
 જણુ એ રગુ વેદી છે પુર્વમાં,
 વિસ્તુભટ તાંબેકરના ગોર હાલ છે ડાકોર. મહાર્દ્ર ૭
 ખીજા મોરચી તે વિરક્ષેત્રના,
 ચમુવેદી તે દક્ષણ સંખ્યા એ જણુ. મહાર્દ્ર
 લુણાવાડાના અગ્ની હોત્રીજે,
 નામ પરસોતમ શુકલ ન્યાયી અદલ. મહાર્દ્ર ૮
 શુકલ મોતી વિશ્વનાથ જે,
 રહે ગામ તે કાંકણપર રીતી બરાબર. મહાર્દ્ર
 સ્યામ વેદી એ બેઠા પશ્ચિમ ભણી,
 તેમાં જોશી જેઠારામ(નત્યારામ)હયડે રાખી હામ, મહાર્દ્ર ૯
 સોમેશ્વર વાડાશીનોર ગામના,
 બેઠા જેઠારામની પાસ ધરીને ઉદ્ધાસ. મહાર્દ્ર
 અથર વેદી શામે એ ઊતરમાં,
 જનમેજય પરિક્ષત નામ કન્યાળી મુકામ. મહાર્દ્ર ૧૦
 બિદ્ધવજી પણુ છે એજ ગામના,
 એવી રીતે કરી સંભાળ નિમ્યા દિગપાળ મહાર્દ્ર
 બાવીસ વિપ્ર રૂદ્રીના હોમના,
 મગન શુકલ રૂડુ નામ સોજીત્રા છે ગામ. મહાર્દ્ર ૧૧
 વિસ્તુશંકર છે ખંભાતના,
 દક્ષણી ત્રંબકભટ નામ વસે ત્રંબક ધામ. મહાર્દ્ર
 જોશી વસંતરામ જે ઓડના,

હતા ખીન્ન જોશી નરદેવ બહુ કરે સેવ. મહા૩૬ ૧૨
સદાશંકર જોશી મહુધા તણા.

વળી ડાકોરના બાળકૃષ્ણ જેઓ મુકે પ્રશ્ન મહા૩૬
તથા દલપત ગણપત ગોરના,
સાથ બેઠા મથુર ગોર્ધન રાખી રહું મન. મહા૩૬ ૧૩
છગન અનોપરામ ડાકોરના,

મયારામ શુક્લના તન નામે મગન મહા૩૬
શુક્લ જોશંકર પીતાંબર પ્રીતથી,
મગન દેવશંકર તેની સાથ કરતા રૂડી વાત. મહા૩૬ ૧૪
પંડા રણછોડ આદીતરામ છે.

તથા પાઉંક જોદારામ પિતા ગોકળ નામ. મહા૩૬.
પુરાણી જે સહરા ગામના,
કાશીરામ જોદારામ ધારી મન હામ. મહા૩૬. ૧૫
દુર્ગાનાથ પુરાણી ડાકોરના,
જેના પિતા છે રઘુનાથ પધારેલા સાથ. મહા૩૬.

શુક્લ કિરપાશંકરના સુતજે,
મહાશંકર તેનું નામ આવ્યા ડંક ધામ. મહા૩૬. ૧૬
નાથા દાજી વાડાસિનોરના,
અમૃતલાલ ત્રીભુવન, આંણોદના જન. મહા૩૬.

પુરુષોત્તમ જોદારામ નામના,
અને કૈશવ દાજીભાઈ, ગણાય સવાઈ. મહા૩૬. ૧૭
લુણાવાડાના લક્ષ્મીરામને,
ખંભાતના ગણપતરામ શુક્લ વૃતિ કામ. મહા૩૬.

(૪૪)

હવે જપમાં જે આલિણુ હતા,
શિવનાથના સુત પુરાણી રતિનાથ જ્ઞાની. મહારૂદ્ર. ૧૮
મેતા વનમાળી સારાભાઈને,
જોશી હરીવલ્લવ રણછોડ ઝાઝો રાખી કોડ. મહારૂદ્ર.
આદીતરામ ગહેલાભાઈ તણા,
બ્રાત તેના નાથાભાઈ પામ્યા છે નવાઈ. મહારૂદ્ર. ૧૯
જોડાવાળના જીવરામ ગોર જે,
પુરાણી લલ્લુ અચરતલાલ, રાખી મન વહાલ. મહારૂદ્ર.
જોશી પરજનરામ શ્રીગોઢને,
કેશવ પુરાણી બેઠા છે આપ, જપે રૂડા જપ. મહારૂદ્ર. ૨
વળી રેવાશંકર નડીયાદના,
વિગરે મોતી શુકલ સાર ધરી મન પ્યાર. મહારૂદ્ર.
કોડી જન પરચુરણુ કામમાં,
પવિત્રને થઈ મન મગન કરે કામ જન. મહારૂદ્ર. ૨૧

સવૈયા છંદ.

છે સુરત નિવાસી હરીહર જે ડંકપુર હતા મતી ધીર;
અગ્નિ હોત્રનું કામજ કરતા વેદ મંત્રને ગુણ ગંભીર;
થયા સભામાં અધક્ષ પોતે મન થકી તજીને સૌ ગર્વ,
હરકોઈ પુછે પ્રસ્ન તેહનો શાસ્ત્ર મુજબ દેઉતર સર્વ. ૧

દાહરો.

વિગરેપર તજવીજના જોશી બકોરભાઈ,
ડંકપુર વાસી કહું ખીજા છે નરસઈ. ૧

(૪૫)

શ્રી મંગેશ્વર મહાદેવનીસ્તુતિ.

દાહરા.

આધ્ય પુરાતન અધહરા, કરો કટ ચક્રચુર;
શુભ કરજો જન સર્વનું, અરજ ધરી આ હર. ૧

વસંતતિલકા છંદ.

હે વિશ્વદેવ કંઈ સેવ સદા તમારી,
દો ધર્મ કર્મ કરવા મતિ નિર્વીકારી;
પુરી કરો શિવ તમે મન કામનાઓ,
મંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ. ૧

જે જે અહીં બહુ સુખો પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય,
તે સત્ય તારી સઘળી કરુણા જણાય;
પ્રેમે કરી વિભુ કરો, પ્રતિ પાસનાઓ,
મંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ, ૨
વિદ્યા વિવેક મતિ સંપત્તી સર્વ આપો,
સંભાળ મારી કરી સંકટ સર્વ કાપો;
નિત્યે પ્રણામ કરીને કંઈ ચાચનાઓ,
મંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ, ૩

સુધર્મ કર્મ કરતાં ચીત તો ચળે છે,
અજ્ઞાનથી વિશય ભોગ વિષે મળે છે,
રાજો કૃપા કરી બધી દુર વાસનાઓ,
મંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ, ૪
ત્રિલોક નાથ સુખ સંપત્ત આપનારા,
શુભાંશી એક વદને સુગુણો તમારા,

તારી કૃપાથી જગમાં સધળી લીલાઓ,
 ગંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ. ૫
 મારાં કુકર્મ સધળાં તમને વિદિત,
 વિસ્તાર નાથ કરવો નહીંરે ઘટીત;
 માગુ વિનંતિ કરી પાપ તણી ક્ષમાઓ,
 ગંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ. ૬
 હું છેક લીણુ મતિધું તદપી તમારો,
 રૈ રહાય સર્વ સમયે વિઘ્નો નિવારો;
 છું દિનદાસ શરણાંગતને નિભાવો,
 ગંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ. ૭
 માયા મહાન મદ્યથી નથી નિજ ભાન,
 અજ્ઞાન કાપી મતિ શુદ્ધ કરો નિદાન;
 રાખો સદા તમ પાસ કંઈ વંદનાઓ,
 ગંગેશ્વરાય ત્રિપુરાય પ્રસન્ન થાઓ. ૮

શાર્દૂલ વિક્રિંદિત છંદ.

સાણંગે નમિને પ્રણામ કરીએ શંભુ પિતા સર્વના,
 છે સર્વજ્ઞ વિદીત સર્વ તમને જીવો તણી કામના;
 પાપો સર્વ ક્ષમા કરી શિવ તમે સંતોષ આપો સદા,
 દિનાનાથ દયા કરી દુર કરો દારીદ્ર દુખાપદા, ૧
 સ્વામી સર્વ સમર્થ સત્ય સખળી સંપુર્ણ સલા ધરો,
 મિથ્યા માનુષ્ય યત્ન જાય સધળુ જ્યારે કૃપા ના કરો;
 માટે હું દિનદાસ આશ ધરીને માગુ તમારી કૃપા,
 લજ્જા છે તુજ હાથ નાથ છે ચીતથી દોષો વિદારો સદા. ૨

(૪૭)

જમળવાર વર્ણન.

છપ્પા.

પહેલે દીન કનસાર, કયો લો એકસઠં મળુનો;
 ચોખ્ખા તે પરમાણુ, દેખતા ઢગલો કળુનો.
 વરીયું ધી કેટલું, કહું તેતો મળુ છયાની;
 ધીની જાત પણ સરસ, થાળડી ઠરતી ખાસી;
 વળી દાળ શાક શુ વર્ણવું, ધમધમાટ સાંઝે કર્યું,
 છે બટાકા વંતાકનું તે છેવટ સુધી ફર્યું. ૧
 ખીજે દિન કનસાર, પનચોતર મળુનો કીધો;
 ચોખ્ખા મળુ પચાસ, કરીને દોરો દીધો.
 નેવુમળુનો ગરથ, ગળીને વાવડે સાંઝે;
 દાળ મળુ બત્રીસ શાક મળુ ચાળીસ ધાંડે,
 વળિ બેસાડયું રસ્તા પરે, સજ્જ સજ્જ ઘાલ્યો કરી,
 ત્યાં પીરસણીઆ રહ્યા આઠસેં એમ ભાઈ ગણુતી ઠરી, ૨
 ત્રીજે દિન લાડવો, સવાસો મળુનો બાંધ્યો,
 ચોખ્ખા મળુ સિતેર તણો તો ભાતજ રાંધ્યો;
 ચાળીસ મળુતો દાળ ઓરીતી સુંદીર સારી.
 શી કહું તેની વાત બનીતી સ્વાદજ વાળી,
 વળી બટાકા વંતાકનુ શાક સાંઠમળુ રાંધીયું;
 તેમ ગરથ એકસો સાંઠ મળુ વાવરી પુણ્યજ બાંધીયું. ૨

દોહરા.

જમ્યા વિપ્ર દીન ત્રણ થઈ, સંખ્યા સહસ્ત્ર તમામ;
 ચંદ્રે ખટ દ્વીતિએ વસુ, ગુણુતિથી નવ સુખ ધામ. ૪

પાટ અસ્વ તથા દક્ષણા આપ્યા વિશે.

ચોપાઠ.

દિધી દક્ષણા ચોથે દંન સૌજનનું હરખાવ્યું મન;
નાત શિરસ્તા મુળ્ય ઠરી, એકંદર સરવાળો કરી. ૧
ખોલાવીયા પટલ તે પાસ, આખી દક્ષણા ને ક્યાસ;
ને દેશના જે જન હોય, તેને દક્ષણા આપી સોય. ૨
અરસ પરસ જન ધરી સૌ ભાવ, અધ્યાસને કર્યો શિરપાવ;
શર દિન વાટ વટે સરી લીધ, આશીવાદ અતિશય દીધ ૩
હુલણા છંદ.

૩૬ મેલાવટે આવતા વિપ્રજે, દેશ ચારે તાજા માતિ ભાઈ;
તેમના વાસ તેવારના ખરચની, જોડવણ કીધી તે ખૂબ ચાઈ.
વાડાસિનોરને ગામ લગુંદરા, વિગરે દામ મુકામ કીધા;
જવરઅવર તણું વાટનું ખરચને, તેમ ભોજન તણા દામ દીધા. ૪

एकंदर सामानजो पाको अडसटो.

મનહર છંદ.

તણ દીન થાઈ ભાઈ, તણુંસે પચાસ મણ;
એકંદરે વર્યુ ગૃથ, હિસાબ ગણાવું છું.
ચોખા એકસોને એંશી, તણુ તો વચા છે સારા;
બસે એંશીમણ ગણી, વરેલા જણાવું છું.
દાળ મણુ એકસો બે, શાક પસે સાત મણુ;
ખાંડ ગોળ મશાલાની, બાબત મુણાવું છું.
ધન તમ માત તાત ગરબડ અધ્યાસ છે.
આ સમે વાપરી પુણ્ય, પાયા તું ચણાવું છું. ૧

(૪૯)

કુંડળીઓ છંદ.

રાખ્યા પડણા સર્વને, રૂડો કરી વિચાર;
ડાકોરના રણછોડજી, જે છે સરજનહાર.
જે છે સરજનહાર, સર્વના અંતર્યામી;
સામગરી તે તણી જમ્યા જન આનંદ પામી.
એક દિવસ ત્યાં રહી, ભલા વિવેકજ દાખ્યા;
શ્રી પ્રભુને દરબાર, સર્વને પડણા રાખ્યા. ૧

સનમાન આપનાર ગૃહસ્થોનાં નામ.

મનહર છંદ.

દેશ ચાર તણા ભાઈ, જ્ઞાતિ બંધુ જોષ આઈ;
વિવેક વિચારી જન, મન બહાલ લાવ્યા.
રાવણું કરી કસુંબો, વેંચવા સોપારી પાન;
અતિ સનમાન સાથે, પડણા તેડાવીયા.
પિતાઅર કુએર જે ડાકોરના તલાટીને,
મેતા મોતી ગરબડ ઉમંગ જણાવીઆ,
હિરજી પંજ્યાના સુત, પરજરામતો ભાઈ,
જ્ઞાતિ બંધુ તેડવાને જરૂર તે ચાલીઆ, ૧
ઉપાદીઆ નાગેશ્વર સદારામ અને મોતી,
રૂગનાથ ઠાકોર તે જાણી રૂડી નામના,
કાશીરામ ગોપાળજી ને નથુ ગોવીંદરામ,
વિગરે ગૃહસ્થ મળી પુરી કીધી કામના,
કસુંબો તમાકું પાન સોપારી લવીંગ ચાને,
પ્રલાયથી મીઠાઈ તે પાછળ વેંચાવી છે,

હિતમરામના સુત ઠાકોર છગનલાલે,
હોમ તણા આહાણોની સુસેવા બળવી છે, ૨
દોહરે।

જમીદાર ઠાકોરના, નામ મનોહર રાવ,
દામ દાન અપાવીને, રૂડો લીધો લાવ, ૩

યજ્ઞ કર્તાનું રહીસ્ય.

કુમરી

અધ્યા૩ ધન્ય છે તમ પૈસા અને ધન્ય જાત,
હારે તમ પૈસા અને ધન્ય જાત. અધ્યા૩ ટેક
ધન ધન કમાણી તમારીરે કહીએ. (૨)

હારે તમે આદરી રૂડીવાત. અધ્યા૩. ૧
આજ સમે મહારૂદ્ર આરંભ્યો. (૨)

હારે એ કાંઈ ઓછી નથી તમક્ષાત. અધ્યા૩ ૨
સાંરે સુગ્નડયું પ્રભુએ જે તમને. (૨)

હારે કિરતી સુણી હરખ્યું ગુજરાત. અધ્યા૩. ૩
સજનોની સોખત કીધી. (૫)

હારે અસર બેડી તેની સાક્ષાત. અધ્યા૩. ૪
સિતેર વરસ પહેલાં યસ થયોતો. (૨)

હારે એમ કહે છે કંઈ ધરડા વાત. અધ્યા૩. ૫
તેમાં શું બનીજી તે તો માલમ નહીં, (૨)

હારે જેનાર આઝા નહીં હયાત. અધ્યા૩. ૬
પણુ આજ સુભાગ્યે નજરે નિહાળ્યો, (૨)

હારે તે તમ સરખા દીકા જગમાં જાત. અધ્યા૩. ૭

- ખરચ ધુરીંધર કીધો ધણો સારો, (૨)
 હારે રાખી વિવેકને રીતભાત. અધ્યા૩. ૮
 પંદર હજારનો ખરચ કરીને, (૨)
 હારે સહુના હિસાબવાળા ચુકાત. અધ્યા૩. ૯
 તેથી હુતો ઈશ પાસે માગું છું.
 હારે ધણું જીવો તમો બંને બ્રાત. અધ્યા૩. ૧૦
 તેમજ વંશ વિસ્તાર વધારો, (૨)
 હારે એમ માગું છું દિનને રાત. અધ્યા૩. ૧૧
 દેવ એકલંગી ઈષ્ટ તમારો, (૨)
 હારે દેવી કાસાયની જગભાત. અધ્યા૩. ૧૨
 ગણપતિ તો હુંઠીરાજ દિસે, (૨)
 હારે ગોત્ર સાંડીલ્ય છે વિખ્યાત. અધ્યા૩. ૧૩
 ગરબડભાઈ ગણા ગુણ સાગર, (૨)
 હારે સુત ગોવર્ધન ખુદ્ધિ અઘાત. અધ્યા૩. ૧૪
 હરીલાલ છે બ્રાત પોતાનો, (૨)
 હારે સહ કુટુંબ છે સુજાત. અધ્યા૩. ૧૫
 સંપ સંપીને યથાર્થ રીતે, (૨)
 હારે ઉતર ક્રીયા કરી નિજતાત. અધ્યા૩. ૧૬
 સાર પુઠળ રૂઢ દેવજા બાંધી, (૨)
 હારે તેમાં પધરાવ્યા છે જગત્રાત. અધ્યા૩. ૧૭
 શ્રી શંકેશ્વર નામજ આચ્યું, (૨)
 હારે વિધીપુર્વકને શાસ્ત્રાર્થ. અધ્યા૩. ૧૮
 એવાં સુકૃત્યો નિશ્ચિત કરતા, (૨)

(૫૨)

હારે તેથી મહતા વધી બધી નાત. અધ્યાર. ૧૯

દાહરો.

સુખત્રાતા અભરા ભરણુ, ન્ય જગના સજના;
વંશ વૃદ્ધિ સુખ સંપતિ, કુશળ રહો પરીવાર. ૨૦

મનહર છંદ.

કીર્તી ગરબડ ભાઇ, સાંભળશે સદાકાળ,
વિધવિધ વાતો તમ, વિશ્વ વિષે વ્યાપશે;
મહારૂઢ્ર યસ અને આહ્વાણ ભોજન ઘણું,
અતિ કૃપા છે તેથી અધીક સુખ આપશે;
વળી કામ ક્રોધ લોભ કળજમાં રાખ્યો તેથી,
કૃપાનાથ તમો તાણું કર્મ બંધ કાપશે;
આશિશ અમારી ભારી વદે અમરતલાલ,
સદ્ગી પતિ નિશદિન નિજપાસ થાપશે. ૨૧

યજ્ઞ પ્રસંગે મદદ કરનાર મુખ્ય ગૃહસ્થના વિષે.

સચૈયા છંદ.

અધ્યારને યજ્ઞ પ્રસંગે મદદ કરી ભરી જળ્યરી હામ,
તે પૈકી જે મુખ્ય જનો છે તે ગૃહસ્થોનાં આપું નામ;
ડંકપુરના દાકતર સાહેબ શંકરરાવ હરી સુખ ધામ,
વળિજ માધવરાવ નારાયણ જે ભઉ સાહેબ ઉત્તમ કામ. ૧
ખેડા જીલ્લે સખ ઇંછિનીયર સાહેબ દિસે છે ડંકપુર,
ખેશ વિશેષજ કામજ પેખું વળિજ કર્પટપુર જરૂર;
સેક્રેટરી મૂળ મહુધા વતને, જેશંકરભાઈ દાહ્યાભાઈ,
ખરા પ્રેમથી મદદ કરી છે. યજ્ઞ દેવથી બહુ હરખાઈ. ૨

જુગલ ધોરીદાસ શેઠ તે ધારી મન ઉલટ સુભ ધીર;
 મોદીખાનું પોતે જોખતા, કામ સહુ તે લેઈને શીર;
 અધ્યાઈ ગોવીંદરામ જે છે, તેના નર્મોરામ તનુંજ,
 આપી મદદ આ યશ પ્રસંગે પાડતણો કરીયો છે પુંજ. ૩
 ખીન્ન ભોગીલાલ લલ્લુભાઈ ઉપાદીયાની અટકે એજ,
 મેળવી લાયકી નાનપણેથી કર્તા યશતણા ભાણેજ;
 જ્ઞાત માન ગુણવાન બનીને લે છે સજનનો ઉપદેશ,
 માટે માગું છું ઈશ આપો, નિશદિન ચડતી પદવી બેશ. ૪

કોઈ કહેશેકે “ શું આવું સ્વરચ કરનાર
 નહીં હોય કે. ” તેનો ઉત્તર.

મનહર છંદ.

યશ કરનાર તણી કીરતી અતિ વખાણી,
 પણ આવાં જાઝાં ખર્ચ કરે જન કોય કે;
 તેમાં શું નવાઇ દાખી, રમુજનો રસ આખી.
 કવિએ કવિતા કરી, ચિત અતિ પ્રોધ;
 કવિ કહે હશે નહીં, આવા નર જગમહી.
 પોતાની સઘળી પુજ, જણે નાંખી ખોઈકે;
 પણ તે સુમાર્ગ દીધી, લીધી આખરજ તેથી.
 “શું આવું ખરચ કરનાર નહીં હોય કે.” ૧

કાવ્ય કર્તાના શ્રોતા પ્રત્યે બોધ.

ચોપાઇ છંદ.

સુણજો સર્વે શ્રોતા ભાઇ, રમ્યો ગ્રંથ જે આ સુખદાઈ;

(૫૪)

મળી હકીકતને જે માય, તે દરીઆશી લેશે આપ.	૧
મેહ ઉર્ફે મેવાડા નામ, નામ પ્રમાણે કરતાં કામ;	
વાળી જોવું નિજનું ધામ, યોગ્ય ઘટે તે ભરવી હામ.	૨
છે આ મારી ટુંકી શીખ, તે શૈાને દર્શાવી લીખ;	
પણ જો હોએ પાસે ધન, તો આમે દેજો સુમન.	૩
પણ પાસે પૈસો નવ હોય, તો ઉદ્ધાંત ન માંડો કોય;	
તે વેળા ઈશ્વરનું નામ, એ છે દેહ સાર્થકનું કામ	૪
જે જન વાંચે પ્રેમે અંધ, તે તો પામે પવિત્ર પંથ;	
દાન દયા જેનામાં પ્રોડ તેને મળશે શ્રી રણછોડ.	૫

કાવ્ય કર્તાનું રહસ્ય સ્થલ.

પુષ્પપિતાગ્રા હંદ.

મુજઅમરતલાલનામજાળો;

નગરશ્રીડંકપુરીવધુવચાળો.

પિતુઅનઉપરામવિપ્રમેતા;

રચિરચિઆકવિતાજસુખદેતા. ૧

સમાપ્ત.

(૫૫)

અગાઉથી ગ્રહાક થઈ આશરો આપ- નાર ગ્રહસ્થાનાં નામ.

૩.૨૫ રા. રા. બલવંતરાવ એસવંતરાવ ગાયકવાડી રાજના
માજી નાયાધીશ.

૧૦ રા. રા. માધવરાવ હરીનારાયણ સમ્પર્જનનીયર સાહેબ.

૫ રા. રા. સંકરરાવ હરી દાકટર સાહેબ.

૩ રા. રા. મોહનલાલ દલપતરામ પોસ્ટમાસ્તર.

૫ રા. રા. વંકટરાવ ગોવંદરાવ કમીસનર.

૫ રા. રા. હરદેવરામ શેવકરામ નીલકંઠ.

૧૦ રા. રા. રા. નારણરાવ દાજીયા સ્ટેશન માસ્તર સાહેબ

૧૦ રા. રા. રા. અમૃતલાલ મોતીલાલ ઠે. ઠાસરાના મામલદાર
સાહેબ.

૫ રા. રા. રા. નવલરામ નરેશભદ્રાસ ટીકીટ માસ્તર

૨૫ રા. રા. રા. ત્રાંબેકર મનોહર ગણપતરાવ જમીનદાર સાહેબ

૧૦ રા. રા. રા. ડાહ્યાભાઈ જીજ્ઞાસ સખરજીદર માસ્તર સાહેબ

૫ રા. રા. રા. ઈશ્વરભાઈ ધરભદ્રાસ ફોજદાર સાહેબ

૫ રા. રા. રા. જ્ઞેશંકર દાજીભાઈ મુ. ડાકેર મુનસીપાલી
ટીના સેક્રેટરી સાહેબ

૫ રા. રા. રા. મોહનત કલસલાદાસજી સીધારામદાસજી

૫ રા. રા. રા. બાવા વનમાલીદાસજી કીસોરદાસજી

૧૦ રા. રા. રા. ઉમેદભાઈ શંકરભાઈ ઈંગ્રેજી નીશાળના માસ્તર

૧૦ રા. રા. રા. છોટાલાલ ભગવાન પારેખ

(૫૬)

૧ રા૦ રા૦ લલુભાઈ કરશનદાસ રણછોડના રસીવર સાહેબ
૧૦૦ માહારાજ શ્રીમંત મોહનદેવજી આરોગ્યા નારણદેવજી
પાટવી કુમાર મુ૦ સ્વસ્થાન ધરમપુર

૧૦ રા૦ રા૦ ભુલાભાઈ નરસીભાઈ ડાકોરના મુખી
૨૫ રા૦ રા૦ મેહેતા નાથજી ભગવાન મતાદાર પટેલ
૫૦ માહારાજ શ્રી શ્રીમંત ચંદ્રસીંગજી ભેરવસીંગજી મુ૦
સ્વસ્થાન ગડખોરીયા

૨૫ રા૦ રા૦ રામચંદ્ર દયાશંકર મુ૦ ગડખોરીઆના કારભારી

૫ પરોત આદીતરામ વજેરામ	મુ૦ માતર
૫ પરીખ બાપાલાલ વલવદાસ	મુ૦ માતર
૫ શા૦ મગનલાલ અમૃતલાલ	મુ૦ માતર
૫ શા૦ ચુનીલાલ વનમાળીદાસ	મુ૦ માતર
૫ પંડનાથજી કૃરણશંકર	મુ૦ માતર
૧૧ મેતા ભુરાભાઈ કાળીદાસ દોરેસ્ઠ	મુ૦ વેજલપુર
૨ ખલી છગનલાલ શેવકરામ	મુ૦ વેજલપુર
૧ મેતા નારણજી કુંવરજી તલાટી	મુ૦ વેજલપુર
૨ પરસોતમ ભગવાન સીરસ્તેદાર	મુ૦ ઉદેપુર
૫ ઠકર રાધવજી પીતાંબર	મુ૦ કુરલા
૫ ઠકર ખીમજી પીતાંબર	મુ૦ કુરલા
૧૦ વીસ્તુશંકર હરીશંકર	મુ૦ સુરત
૨ સુકલ ગંગાશંકર	મુ૦ સુરત
૨ મણીલાલ વંકટરાવ દાકટર	મુ૦ સુરત
૨ કાનદાસ બ્રીજવલવદાસ વેસમી દલાલ	મુ૦ સુરત

૨ રૂપશંકર નારણશંકર	મું સુરત
૫ અનોપરામ જ્ઞેભાઈ	મું ઉમરેઠ
૫ ભટ હરગોવન રણછોડ	મું ઉમરેઠ
૫ મણીલાલ મુળજી	મું ઉમરેઠ
૧૧ મોતીલાલ સદાસીવ	મું ઉમરેઠ
૧૧ રણછોડ જ્ઞેસંકર ટલાડી	મું લુણાવાડા
૨ જાંની લખરાંમ વીસ્તુરાંમ	મું લુણાવાડા
૨ ભટ ગણપત ધીરધર	મું લુણાવાડા
૨ તરવાડી સોમેશ્વર મોતીરાંમ	મું લુણાવાડા
૫ મુળજી નાથજી	મું લુણાવાડા
૫ મુળજી ત્રીભોવન	મું વાડાસીનોર
૨૧ નાથજી મુળજી	મું કપડવંજ
૨ જ્ઞેસી પહેલાદ ધનેસર	મું નાંદોદ
૨ ભટ સુરજરામ ગુણવંતરામ	મું નાંદોદ
૨ જ્ઞેસી કેસવલાલ રણછોડ	મું નાંદોદ
૨ પંડા ધનસુખરાંમ સંપતરાંમ	મું નાંદોદ
૨ પરીખ વરજલાલ લક્ષ્મીદાસ	મું નાંદોદ
૫ જ્ઞેસી નાથજી દાંમોદર	મું ચાંતોદ
૫ નરસંઘલાલ હરીનારાયણ	મું વડોદરા
૨૫ પુરસોતમ ગોવીંદરાવ રોડીયા	મું વડોદરા
૫ બાંવા છોટાલાલ મોતીલાલ	મું વડોદરા
૫ લલુભાઈ ઈસવર	મું ભરૂચ
૫ પ્રાણસંકર નરભોરાંમ	મું ભરૂચ

(૫૮)

૫ ખતરી કેશવલાલ નરભેરાંમ	મુ૦ ભરૂચ
૧૧ આતમારાંમ દલપતરાંમ	મુ૦ ભરૂચ
૫ ખત્રી દીનાનાથ દારકાંદાસ.	મુ૦ ભરૂચ
૫ સા. કેશવલાલ સાંકળચંદ	મુ૦ અમદાવાદ
૫ ભગુભાઈ કૃતેચંદ.	મુ૦ અમદાવાદ
૫ વ્યાસ જુગલ પીતાંબર	મુ૦ અમદાવાદ
૫ પરીખ જમનાંદાસ આપુજી	મુ૦ ભાવનગર
૫ સા. ધીરજલાલ સાંકળચંદ.	મુ૦ અમદાવાદ
૩ જોસી પ્રાણસંકર રાંમસંકર	મુ૦ અમદાવાદ
૧ જાની ગોકળ સીવશંકર	મુ૦ અમદાવાદ
૧ દવે સુરજરાંમ ગુણવંતરામ ચેકર	મુ૦ અમદાવાદ
૧૧ પરદેસી લક્ષ્મણસીંગ હનમંતસીંગ	મુ૦ અમદાવાદ
૨ જાદવરાય દોલતરાય	મુ૦ ગોધરા
૫ પરતાપસીંગ ભેરવસીંગ	મુ૦ ગોધરા
૭ માધવસીંગ દલપતસીંગ	મુ૦ ગોધરા
૧૧ મોતીભાઈ દાદાભાઈ	મુ૦ ગોધરા
૧૦ સોની મનસુખ પરસોતમ	મુ૦ બોરીયાવી
૩ રા૦ રા૦ ઠાકોર દામોદર ઉતમ	
૧ રા રા૦ સાંમળભાઈ કરશનદાસ	
૨ રા૦ રા૦ દેસઈ મગનલાલ આપુજી	
૩ ઉકાવાળ હીરાભાઈ	
૧ રા૦ રા૦ દેશઈ ચુનીલાલ જવેર	
૨ રા૦ રા૦ લલુભાઈ કાળીદાસ	

(૫૯)

૧ રા૦ રા૦ મહાશંકર હરીભાઈ કારકુન

૧ કેસવલાલ નારણુજી

૧ પંડા પીતાંબર કુબેર તલાટી

૧ પંડા રામચંદ્ર બેગર તલાટી

૨ આબતખાંન માસમખાંન કારકુન

૨ શેઠ સાપુરજી નાનાભાઈ જમાદાર

૧ તરવાડી આપુજી અનોપરામ

૫ સેવક મગનલાલ દામોદર જી. કં. ત.

૧ સા. મગનલાલ મોતીભાઈ

૧ અધારૂ મોતીલાલ ભોગીલાલ

૧ મેહેતા સીવરામ ગણપત

૧ જોસી આપુજી દેવસંકર

૨ રા૦ રા૦ સંકરરાવ સખારામ

૨ રા૦ રા૦ ચંતામણરાવ કેશવરાવ

૧ મેતા મુળજી કેવળ

૧ મેતા અમૃતરામ મોતી

૧ ભટ્ટ હરીલાલ મુળજી

૧ ભટ્ટ સોમેસર સીવરામ

૧ ભટ્ટ નાથાજી કુલચંદ

૧ ઉપાદીઆ મુળજી રાજરામ

૧ સેવક દેવશંકર અમૃતરામ

૧ મુકલ આદીતરામ ગેહેલાભાઈ

૧ મોડ આપુજી નાથાભાઈ

- ૧ જોશી મનસુખ ગરબડ
- ૧ ભટ હરગોવંદ તીભોવંદ
- ૧ ભટ પરસોતમ રણછોડ
- ૧ ભટ મગનલાલ અનોપરામ
- ૧ ભટ નાગેસર દલસુખરામ
- ૧ ભટ દેવશંકર પ્રમાનંદ
- ૧ શાં રણછોડ નથુદાસ
- ૨ ઉપાદીઆ કલાંણુ શીવરામ
- ૨ ઉપાદીઆ ગોવરધન ગણુપત
- ૨ દવે દયારામ માધવ
- ૨ ભટ નાથાભાઈ ઉતમ
- ૫ આધાઈ નરભેરામ ગોવીંદરામ
- ૫ આધાઈ આપાલાલ ભગવાન
- ૩ શાં કુબેરભાઈ રામદાશ
- ૧ રાં રાં કસનરાવ મોરેશ્વર
- ૫ રાં રાં સેવક આપાલાલ ખેચર
- ૫ રાં રાં સેવક અચરતલાલ નાથાભાઈ
- ૫ રાં રાં પટેલ માધવભાઈ તળસીભાઈ
- ૨ રાં રાં શાસ્ત્રી આપુરામ વીધારામ
- ૫ રાં રાં સોની લલુંભાઈ આપુજી
- ૨ રાં રાં શેઠ રતનસા એદલજી ઈન્સ્પેક્ટર
- ૧ રાં રાં ભટ જગનલાલ અનોપરામ
- ૧ શાં મગનલાલ વનમાળીદાસ

- ૧ શાં મેહેચરદાસ મોતીભાઈ
- ૧ મેહેતા અંબાલાલ અનોપરામ
- ૧૦ ભટ પરસોતમ મોરલીધર
- ૧ શાં મગનલાલ દામોદર
- ૧ જ્ઞેશી ઉત્તમરામ લલ્લુભાઈ
- ૨ પંડા અંબાલાલ જીવરામ વડીલ
- ૨ ભટ પરસોતમ આપુજી
- ૨ પંડ્યા પરજીરામ હીરજી
- ૨ ઉપાદીઆ મીતી ઈશ્વર
- ૨ ભટ રામશંકર ઈસવર
- ૧ મેહેતા મોતી ગરબડ
- ૧ મેહેતા નારણ રામશંકર
- ૩ લખવારા દુગરસીંગ મોહનસીંગ
- ૧૧ પંડ્યા સોમેશ્વર નાથજી .
- ૧૩ દેશાઈ જીતન આપુજી
- ૧૫ ઉપાદીઆ ભોગીલાલ લલ્લુભાઈ
- ૯ પંડ્યા દુલાભાઈ હીરજી
- ૨૫ ઉપાદીઆ નારણ લક્ષ્મીરામ કવી
- ૪ ભટ માણકલાલ ગોવરધન
- ૨૫ પાડીક ઉમીયાશંકર મનજીરામ
- ૧૬ ભટ મગનલાલ હરગોવન
- ૫ દેશઈ સુનીલાલ આપુજી
- ૫ પંડ્યા લલ્લુભાઈ ત્રીભોવન

(૬૨)

૨ જોશી નાથજી પુરસોતમ

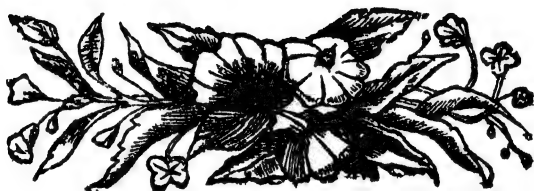
૧ ઉપાદીઆ આદીતરામ કાળીદાસ

૩ દવે અમરતલાલ મુળજી

૨ શાં વાડીલાલ ગહ્યાઈ

૨ શાં ભુલાભાઈ હડીશંધ

મું અમદાવદ

જાહેર ખબર.

હું તારીખ ૧૩-૭-૮૮ થી હું મારા ગામની અંદર મોટી સભા ભરી હીંદુસ્થાનની મુસાફરી કરવા નીકળ્યો હતો. ને તે સભાએ મારા ઉપર ખુશી થઈ મને સર્ટીફિકેટ આપ્યાં છે-તેથી હું સર્ટીફિકેટ આપનારનો મોટો આભાર માનું છું, પણ અમારી ચોપડી છપાવવા ગોધરે નાંખી હતી પણ એ છાપખાનાવાળાએ ખોટું છાપ્યું હતું તેથી મારે ફરી છપાવવા આપવું પડ્યું હતું તેથી કેટલાક મારા દુશ્મનોએ એમ વાત ઉગાડી હતી કે હવે મુસાફરી જવાના નથી તે બોલવું તેમનું ફેગટ છે.

અગત્યની જાણવાજોગ ખબર.

હાલમાં એટલે માસ ચારની અંદર મારા તરફથી માસીક નુસ્ખેપર બહાર પડવાનું છે ને તેથી કરી હું મારી તારીફ મારે મોડે કરતો નથી. પણ નીચે મુજબ થોડી હકીકત જણાવું છું. ડાકોર એ શું ને તે ક્યાંથી થયું. તથા રણુછોડછ મહારાજ આવ્યા ને આજ સુધીની તમામ હકીકત તથા મેવાડા પુરાણ ઉપરથી મેવાડાની ઉત્પત્તિ દર્શાવવામાં આવશે તથા કવિતાઓ અને દેશાવરની હકીકતો આપવામાં આવશે આનો લાભ સર્વ જન લઈશકે માટે ટપાલ સાથે રૂ. ૧-૬ રાખવામાં આવ્યા છે. માટે જેને રાખવાની ખુશી હોય તેણે નીચેને સરનામે લખી જણાવવું.

સહી. કવી. અમરતલાલ અનોપરામ ઉર્ફે
મુ. હાલ મુસાફરીમાં સુરત [આફલાતુન.

જાહેર ખબર.

“એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.”

ઉપરના નામનું છાપખાનું થોડી મુદત થયાં અમોએ અમદાવાદમાં પાનકોરને નાકે ધાંચીની વાડીમાં કહાડ્યું છે. સાંચા, ટાઈપ, વિગેરે તદ્દન સર્વ સામાન નવોજ છે. અમારા પ્રેસમાં ઇંગ્રેજી, ગુજરાતી બાળબોધી વિગેરે સઘળું કામ થાય છે. તથા ઘણીજ સારી રીતે અને કીફાયતથી તેમજ માગેલી મુદતમાં કામ કરી આપીએ છીએ. માટે જે સાહેબોને કાંઈ છપાવવું હોય તેમણે નીચે સહી કરનારને મળવું અથવા પત્ર લખવો.

અમદાવાદ.
પાનકોરને નાકે
ધાંચીની વાડી.

નથુભાઈ રતનચંદ્ર મારફતે.
એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટિંગ
પ્રેસના માલિક.

જાહેર ખબર.

અમાર: તરફથી નીચે લખેલાં પુસ્તકો રોકડી કીમતે વેચાતા મળશે. ટપાલ ખર્ચ અરસો આનો દરેક પ્રત્યે જુદુ.

ખેડા જીલ્લાની ભૂગોળ.....	રૂ ૦-૦-૮
ગગન વિરહ.....	રૂ ૦-૧-૦
કોલેમનો કોળ સ. ૧૮૪૩.....	રૂ ૦-૦-૬
ઉપનીલ વિવાદ મહોત્સવ.....	રૂ ૦-૧-૦
પીલ્લીનદીકાંથી ડાકોરની દુર્દશાનો હેવાલ.....	રૂ ૦-૧-૦
તોરાની ઈંટી લાવણીઓ ભાગ ૧ લો.....	રૂ ૦-૧-૦
શ્રીકૃષ્ણ મહારાણીનિર્મિતારીઆબ્યુષીલી મહોત્સવ. રૂ ૦-૧-૦	
તોરાની ઈંટી લાવણીઓ ભાગ ૨ જો.....	રૂ ૦-૩-૦
કલ્પનીની લાવણીઓ મનચુખ્ત કૃત.....	રૂ ૦-૪-૦
મન મનોજીવક ગરબાવળી.....	રૂ ૦-૧-૦
કવી આદત વિરહ. (નારણજીવ.).....	રૂ ૦-૦-૩
તાવનો તડકો. સંવત ૧૯૩૫.....	રૂ ૦-૦-૩
સારદામાના શંકરાચાર્ય મહારાજ વિશે.....	રૂ ૦-૨-૦
સુરતની રેલ અને તાપીનું તોફાન ભાગ બે... રૂ ૦-૧-૦	

ઉપર લખેલાં પુસ્તક ગામ ડાકોર મધે અમારે લાંથી તથા તમામ જ્ઞાનવર્ધક સભાના સભાસદો પાસેથી રોકડી કીમતે મળશે. નાટપેટ કાગળ લેવામાં આવશે નહી.

કવી. અમૃતલાલ અનોપરામ ઉર્ફે આફલાતુન.

ડાકોર જ્ઞાનવર્ધક સભાના અધિપતિ.

